Ніва

ТЫДНЁВІК ГПБГКТ

№ 34 (860) ГОД XVII БЕЛАСТОК 20 ЖНІЎНЯ 1972 г. ЦАНА 60 гр.

КАЛІ ПРЫЙДЗЕ ІЛЬЯ...

«Калі прыйдзе Ілья, дык выжну і я».

Народная прыказка трапна падводзіць шматгадовы вопыт. «Ілью» ў нашых вёсках адзначаюць 2 жніўня. Гэтае свята, дадатковы дзень адпачынку, як бы спецыяльна прыдумана на тое, каб сваба́дней распраставаць косці пасля знясільваючай працы. Суровая традыцыя рашуча забараняе «на Ілью» ўсялякую руплівую працу. Хто ў той дзень працуе, таго не міне нейкае няшчасце, бо «святы Ілья» — вельмі мсцівы, найчасцей карае агнём.

І сапраўды, калі праязджаю па вуліцах знаёмых вёсак у Беластоцкім і Гайнаўскім паветах, сустракаю сялян у святочных уборах, яны сядзяць на лавачках і гавораць пра свае вясковыя справы.

А на палях яшчэ толькі авёс. Жыта, пшаніцы і ячменю ўжо не відаць. Толькі некаторыя гаспадары не паспелі яшчэ звезці ўсяго жыта. Перашкодзіў ім дождж. Дык стаяць «дзесяткі» і мокнуць, калоссе ўжо пачынае чарнець. Цяпер вось відаць, як важная для гаспадара ў жніво кожная хвіліна сонечнай пагоды.

Аднак «на Ілью» не сустрэў я аніводнага чалавека ў полі. Гэты святочны настрой можна было адчуць нават у гайнаўскім ПЗГС-е, куды трапіў я, каб даведацца, як вясковы гандаль Гайнаўскага павету падрыхтаваўся да таго, каб прыняць ад сялян усё тое збожжа, якое захочуць яны прадаць дзяржаве. Справа не менш важная, як само жніво. У гэтым жа годзе няма ўжо абавязковых паставак. Сяляне могуць прадаваць дзяржаве колькі хочуць і калі хочуць. Вясковы гандаль абавязаны тады так наладзіць скупку збожжа ад гаспадароў, каб яны не чакалі ў чарзе да вагі, каб «сопаўскія» касы ад рукі на месцы выплачвалі ім грошы. У мінулых гадах з гэтым бывала па-рознаму, часцей горш, чым лепш.

Пакойчык двух намеснікаў старшыні гайнаўскага ПЗГС-у невялікі, але з мяккімі крэсламі, з дыванчыкам на падлозе, са свежымі кветкамі на пісьмовых, блiскучых сталах. Не паспеў я зачыніць за сабою дзверы, а ўжо рослая прыгажуня ў вельмі кароценькай міні-спадніцы прыбегла з чорнай кавай. Гэта для «прэзасаў», але пры нагодзе скарыстаў і я.

За справы прыём збожжа ад сялян адказны ў гайнаўскім ПЗГС-е намеснік старшыні Рыгор Бэбка.

— У нас усё ў парадку, — заяўляе ён. — Мы маем у павеце шэсць пунктаў скупкі збожжа, а тры з іх ужо поўнасцю механізаваны. Работнікі гэтых пунктаў абавязаны працаваць ад 6 гадзіны раніцы аж да той пары, пакуль апошні пастаўшчык ад'едзе дамоў. Яны атрымалі суровы загад, каб у ніякім выпадку не адсылаць сялян дамоў са збожжам. СОП-ы абавязаліся дастасаваць гадзіны працы сваіх працаўнікоў да патрэб сялян.

— Усюды? — пытаю.

— Вось у самой Гайнаўцы не ведаю, як яно там выйшла, — кажа другі намеснік старшыні.

— Але ў Кляшчэлях, Нарве і Нараўцы — так, — спешліва заяўляе Рыгор Бэбка. — Там гаспадары атрымаюць грошы ад рукі.

Падбудаваны творчым энтузіязмам «прэзасаў» і ўзмоцнены «на целе» чорнай кавай з рук маладзенькай прыгажуні, імчуся ў Нараўку, каб уласнымі вачыма паглядзець на гэтыя цуды тэхнікі, якія для сваіх збожжавых складаў абсталяваў гайнаўскі ПЗГС.

Сустракае мяне магазінер Мікалай Янюк, які на працягу 21 года працы ў нараўкаўскім ГС-е прайшоў амаль усе магчымыя ступенькі кар'еры ў вясковым гандлі — ад чорнарабочага і прадаўца да старшыні, а цяпер пачынае памалу вандраваць назад.

— О, механізацыя ў нас вялікая! — гаворыць ён, указваючы на нейкае жалезнае абсталяванне, якое даўжэзным вужам цягнецца пад столлю магазіна. — Я зараз вам пакажу, — дадае ён. Штосьці шчоўкнула, і зараз жа пачуў я сакавіты праклён у адрас нейкай «фазы», якая якраз «высела».

— Ці яна, гэтая ваша механізацыя, так заўсёды, бы ядушлявы конь? — пытаю.

— А дзе ж бы там! — бароніцца магазінер. — Працуе яна як след, толькі гэтая чартоўская «фаза»...

— А можа гэта «святы Ілья» так мсціцца? — настройваючы свой голас на сур'ёзны тон, гавару яму, а ён уважліва глядзіць на мяне, задумоўваецца і кажа:

Працяг на стар.4

Юээф Лягічынскі з Агароднікаў прывёз на пункт скупкі ў Нарве 540 кілаграмаў жыта. Фота В. Рудчыка

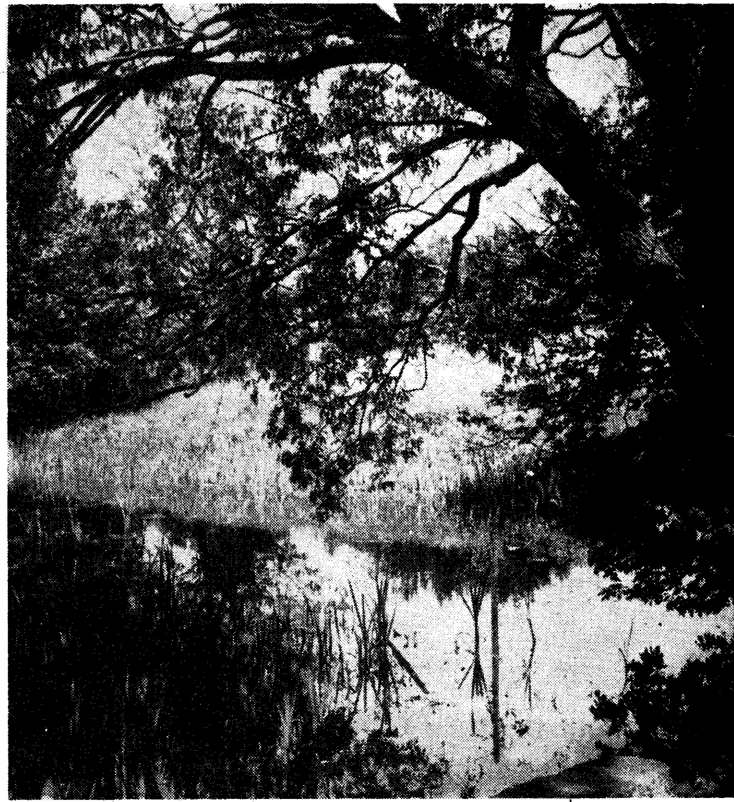

Ваколіцы Меляшкоў Беластоцкага павету. Фота Я. Цялушэцкі

ДА VII З'ЕЗДУ БГКТ

У ЛІЦЭІ

У дырэктара ліцэя час працы не нармаваны, ён працуе штодзень столькі, колькі вымагаюць школьныя справы, колькі патрабуе дабро школы. І ў позні зімовы вечар, і ў святочны ранак можна часта сустрэць дырэктара ліцэя ў школьным будынку. Нават тады, калі ў вакацыйны час пустуюць класы і кабінеты, дырэктар нястомна працуе над уладкаваннем кадравых і арганізацыйных спраў, падрыхтоўкай дакументацыі, аднаўленнем школьнага будынка і папаўненнем яго новым абсталяваннем.

За гэтымі неадкладнымі справамі перад новым навучальным годам я і застаў мгр Аляксея Карпюка — дырэктара Агульнаадукацыйнага ліцэя з беларускай мовай навучання ў Бельску Падляшскім. А. Карпюк з'яўляецца старшынёй бельскага паявятовага аддзела БГКТ і дэлегатам на VII з'езд Беларускага грамадска-культурнага таварыства.

— З якімі дасягненнямі і праблемамі прыходзіць бельскі аддзел на VII з'езд нашай арганізацыі?

— Дырэктарам ліцэя і адначасова старшынёй бельскага аддзела БГКТ я з'яўляюся ўсяго год часу. На самай справе я толькі ўвайшоў у багатую праблематыку дзейнасці нашай арганізацыі на Бельшчыне. Аднак лічу, што наш аддзел мае значныя дасягненні ў сваёй працы, асабліва ў культурнай дзейнасці. Наш бельскі беларускі хор пад кіраўніцтвам Сяргея Лукашука заняў першае месца на цэнтральным аглядзе «Беларуская песня — 72», выступіў з багатым канцэртам па Варшаўскаму радыё, задэманстраваў свае выканаўчае майстэрства на культурным мерапрыемстве «Чужое хваліце, а свайго не ведаеце» ў Беластоку, прадставіў багатую праграму на Першамайскай урачыстасці ў Бельску і на фэсце БГКТ у Паўлах. Праўда, цэнтральны агляд беларускіх самадзейных драматычных калектываў у гэтым годзе быў праведзен трохі запозна, калі ўжо культурна-асветны сезон даўно закончыўся, але ўсё ж наш калектыў з Паўлаў заняў на аглядзе адно з першых месц. Даволі добра прайшоў таксама конкурс на беларускую песню для школьнікаў. Хоць прадстаўнікі нашага павету і не занялі першага месца на цэнтральным аглядзе, то ўдзел у ім бельскай вучнёўскай моладзі быў сапраўды масавым. А гэта ж нядрэнна сведчыць аб працы нашых актывістаў-настаўнікаў і ўсяго нашага аддзела. Побач з гэтымі дасягненнямі на ніве культуры, пра якія мы дбаем асабліва і ў далейшым будзем клапаціцца пра іх няспынае развіццё і пашырэнне, ёсць у нашым аддзеле і цяжкасці. Адна з іх — гэта слабы стан аплочвання членскіх складчын. Гэтая справа стала ў цэнтры ўвагі актыву нашага аддзела, вымагае яна адпаведнай працы з гурткамі БГКТ. І мы гэтую працу вядзём, бо, ўрэшце, сорамна нам быць на шэрым канцы за іншымі аддзеламі БГКТ.

Працяг на стар.4

БУДАЎНІЧЫЯ МАТЭРЫЯЛЫ З СЕЛЬГАСГУРТКОЎ

Ужо 24 сельскагаспадарчыя гурткі ў Беластоцкім павеце арганізавалі ў сябе прадукцыю будаўнічых матэрыялаў. Найлепш вядуць гэтую дзейнасць МБМ-ы ў Рафалоўцы, Багданках, Новым Александрове і сельгасгурткі ў Коматаўцах, Ялоўцы, Мастаўлянах і Багнюках. Прадукуюць яны перш за ўсё пустакі і чарапіцу, якія ахвотна купляюць сяляне на пабудову абораў і іншых інвентарскіх будынкаў. Некаторыя сельскагаспадарчыя гурткі прадукуюць таксама стропавыя бэлькі і калодзежныя трубы. Усе гэтыя матэрыялы карыстаюцца вялікім запатрабаваннем у сялян.

Найбольшую прадукцыю будаўнічых матэрыялаў дае МБМ Рафалоўка. Усіх будаўнічых матэрыялаў прадукуе ён на суму 250 тысяч злотых. За першае паўгоддзе г.г. сялянам прадаў ён гэтых матэрыялаў на 26 тысяч злотых. Варта адзначыць, што некаторыя МБМ-ы, а ў тым ліку і МБМ Рафалоўка, частку сваіх будаўнічых матэрыялаў выкарыстоўвае на пабудову новых або адаптацыю старых абораў і вятаў.

У Рафалоўцы будаўнічыя матэрыялы прадукуе 5-асабовая брыгада ў даўнай панскай стадоле.

У МБМ-е Багданкі прадукуюць будаўнічыя матэрыялы на адаптацыю абораў, у якіх намераны завесці свінагадоўлю. Мясцовым сялянам за першыя шэсць месяцаў г.г. МБМ прадаў будаўнічых матэрыялаў на агульную суму 18 тысяч злотых.

Яшчэ ў гэтым годзе некаторыя сельгасгурткі намераны павялічыць прадукцыю будаўнічых матэрыялаў. Патрабуе гэтага вясковае будаўніцтва, пабудова і мадэрнізацыя інвентарскіх аб'ектаў. Сельскагаспадарчая прадукцыя ў значнай ступені ліквідуе дэфіцыт будаўнічых матэрыялаў. Кожны ж пустак ці чарапіца, выпрадукаваны ў сельгасгуртку, застаецца на вёсцы. Дзякуючы гэтым дадатковым будаўнічым матэрыялам можна значна паскорыць тэмп вясковага будаўніцтва. (ЦЯ)

◇ Падзеі ◇ Здарэнні ◇ Факты ◇ Каментарыі ◇ Весткі ◇

СВЕТ

АБ СІТУАЦЫІ НА БЛІЖНІМ УСХОДЗЕ

Нядаўна прэзідэнт Сірыі Асад даў інтэрв'ю ліванскай газеце «Аль Анвар». У гэтым інтэрв'ю прэзідэнт Асад падкрэсліў, што ў часе свайго апошняга візіта ў Савецкі Саюз падпісаў многа пагадненняў адносна сірыйска-савецкіх эканамічных суадносін, а таксама ваеннай дапамогі з боку Савецкага Саюза.

Маючы на ўвазе праект нейтральнасці басейна Міжземнага мора Асад сцвердзіў, што яго краіна перш за ўсё цікавіцца праблемай ізраільскай агрэсіі. «Імкнемся, — сказаў Асад, — каб ЗША адышлі з Палесціны, а потым і з басейна Міжземнага мора». Гэтая фармулёўка дала да зразумення, што Сірыя атаясамлівае Ізраіль з ЗША.

ПЕРАГАВОРЫ ГДР — ФРГ

На першым, пасля канікулаў, пасяджэнні заходнегерманскага ўрада прынята пастанову аб упаўнамочанні сакратара стану Э. Бара (галоўнага негацыятара) да «пераўтварэння дагэтуляшняга абмену поглядамі з прадстаўнікамі ўрада ГДР у афіцыяльныя перагаворы».

Прыняццё гэтай пастановы абазначае, што ў рамках т. зв. «усходняй палітыкі» кааліцыйны ўрад, прадстаўляючы партыі СПД і ФДП, зрабіў новы, пазітыўны крок.

Трэба мець надзею, што «афіцыяльныя перагаворы» Э. Бара з прадстаўніком урада ГДР М. Колем, цяпер пойдуць больш гладка, чым дагэтуляшні «абмен думкамі».

ПРАЕКТ КАНВЕНЦЫІ

Урад Савецкага Саюза перадаў генеральнаму сакратару ААН просьбу, каб на парадак дня XXVII сесіі Генеральнай асамблеі ААН упісаць пункт, прапануючы «апрацаванне міжнароднай канвенцыі аб прынцыпах выкарыстоўвання паасобнымі дзяржавамі штучных спадарожнікаў Зямлі да непасрэдных тэлевізійных перадач».

У пісьме падкрэсліваецца, што магчымасць вядзення тэлевізійных перадач пры дапамозе спадарожнікаў — гэта адзін з найбольш карысных напрамкаў выкарыстоўвання Космасу. Аднак гэта стварае праблемы, звязаныя з неабходнасцю загарантавання такіх умоў, каб гэты від тэхнікі служыў выключна міру і дружбе паміж народамі. Асновай дзейнасці дзяржаў у гэтай галіне павінна быць узаемнае пашанаванне суверэнітэту дзяржаў.

МАНГОЛІЯ

...у апошнім часе ўстанавіла дыпламатычныя адносіны з Японіяй, Чылі, Рэспублікай Бангладэш і інш. Зараз Манголія ўтрымоўвае дыпламатычныя адносіны з 60 дзяржавамі.

У ГДР...

...налічваецца 54 універсітэты і вышэйшыя навучальныя ўстановы. У іх вучыцца 139 тыс. слухачоў, у тым ліку амаль палова жанчын (даныя за 1970 г.). На кожныя 10.000 насельніцтва тут 81,3 студэнтаў (41,7 студэнтаў у 1955 г.). У палітэхнічных школах навучаецца 164.000 чалавек, з чаго 80 прац. гэта жанчыны. (А. К.)

БССР

АБ СПОРЦЕ

У Мюнхене распачнуцца зараз алімпійскія спартыўныя спаборніцтвы. Прымуць у іх удзел таксама спартсмены Савецкай Беларусі. Дык варта прыпомніць, што спартыўнаму выхаванню грамадзян у БССР заўсёды ўдзялялася і ўдзяляецца вялікая ўвага. Аб гэтым красамоўна сведчаць хоць бы такія лічбы: зараз у Беларусі ёсць звыш 70 добраўпарадкаваных стадыёнаў, амаль 2 тысячы спартыўных залаў, 44 басейны, больш чым 42 тысячы спартыўных пляцовак і палёў, 899 лыжных баз, больш чым 800 стралковых ціраў, а каля 60 буйных спартыўных аб'ектаў знаходзіцца зараз у стадыі будаўніцтва.

ВЕСТКІ З ПАЛЁЎ

У калгасе «XXIV партз'езд» Чачэрскага раёна ў мінулым годзе вырасцілі ў сярэднім па 25,5 цэнтнера збожжа з кожнага гектара. Сёлета першая камбайнавая малацьба паказала, што кожны гектар жыта сыпле па 33—35 цэнтнераў, а пшаніца і авёс даюць па 30 цэнтнераў.

Механізатары саўгаса «Чырвонае» Маладзечанскага раёна прыступілі да сацыялістычнага спаборніцтва за лепшыя вынікі ва ўборцы хлеба. Вынікі гэтага спаборніцтва падводзяць кожны дзень, а за пяціднёўку пераможцам уручаюць вымпелы і грашовыя прэміі за першае, другое і трэцяе месцы. Для прыкладу, шафёр Яўген Шарамет атрымаў нядаўна 15 рублёў прэміі.

У калгасе імя XX з'езда КПСС палявыя брыгады своечасова правялі ўборку льну са звыш 140 гектараў. Таксама спраўна прайшла ўборка льну ў калгасе «Кастрычнік».

На цэнтральнай плошчы горада Паставы ўзвышаюцца залацістыя снапы, а над іх металічнымі каласамі ярка гараць чырвоныя зоркі, якія абазначаюць лепшыя калектыўныя гаспадаркі раёна. Так у раёне ўшаноўваюць перадавікоў уборкі. Пад адной зоркай значыцца: калгас «Ленінскі шлях». Ураджайнасць збожжа ў ім — 40 цэнтнераў з гектара.

ЛЮБАНСКІ МУЗЕЙ

Больш за 170 экспанатаў налічвае Любанскі музей народнай славы. Кожны месяц музей папаўняецца новымі матэрыяламі. Нядаўна на месцы захавання падпольнай рэдакцыі, недалёка пасёлка Похіль, знойдзена клішэ з надпісам «Знішчэнне нямецка - фашысцкіх захопнікаў». У музей паступіла таксама газета «Звязда» за 14 жніўня 1943 года, а таксама іншыя экспанаты, якія расказваюць аб нядаўным мінулым беларускай зямлі.

ПАДАРУНАК

Як мы ўжо інфармавалі, нядаўна ў Доме афіцэраў у Мінску дэманстравалася выстаўка польскай кніжкі. Яна адлюстроўвала 25-гадовы шлях выдавецтва Міністэрства Абароны ПНР. Усе кніжкі, якія знаходзіліся на гэтай выстаўцы былі падараваны для бібліятэкі Дома афіцэраў, у якой ствараецца аддзел польскай ваеннай кніжкі. (вр)

ПОЛЬШЧА

НАРАДА Ў ЦЭНТРАЛЬНЫМ КАМІТЭЦЕ ПАРП

7 жніўня адбылася нарада ў Цэнтральным камітэце ПАРП, якую вёў сакратар ЦК ПАРП Ф. Шляхціц. На пасяджэнні былі абмеркаваны актуальныя праблемы партыйнай працы і яе новыя задачы, крымская сустрэча Э. Герка, а таксама ўсе іншыя сустрэчы і нарады.

ПАСЯДЖЭННЕ ПАЛІТБЮРО І ПРЭЗІДЫУМА ЎРАДА

8 жніўня адбылося супольнае пасяджэнне Палітбюро ЦК ПАРП і Прэзідыума ўрада, якое прысвячалася абмяркоўцы забеспячэння вясковага рынку ў час жніва, праграмы развіцця і мадэрнізацыі энергетычнай сеткі на вёсцы, бяспекі і гігіены ў прадпрыемствах, а таксама рэалізацыі сацыяльнай праграмы.

НАРАДА Ў РАДЗЕ МІНІСТРАЎ

8 жніўня адбылася нарада ў Радзе Міністраў, якая прысвячалася гаспадарчым задачам на 1973 год. Нараду вёў прэм'ер П. Ярашэвіч.

СУСТРЭЧА Э. ГЕРКА

5 жніўня І сакратар ЦК ПАРП Э. Герэк правёў сустрэчу з І сакратаром ЦК БПК, старшынёй Рады Дзяржавы БНР, Тодарам Жыўкавым. У часе сустрэчы Э. Герэк і Т. Жыўкаў абмеркавалі найважнейшыя справы, звязаныя з далейшым развіццём польска-балгарскіх адносін.

ВІЗІТЫ П. ЯРАШЭВІЧА

10 жніўня старшыня Рады Міністраў П. Ярашэвіч наведаў рабочы калектыў Варшаўскай фабрыкі дамоў на Служэўцу. Прэм'ер знаёміўся з актуальнай вытворчай сітуацыяй прадпрыемства, а таксама з умовамі працы і сацыяльнымі ўмовамі калектыву.

* ❊ *

7 жніўня старшыня Рады Міністраў П. Ярашэвіч наведаў некаторыя паветы Апольскага ваяводства. Цікавіўся ён дзейнасцю некаторых ПГР-аў, ПОМ-аў і кааператываў, а таксама арганізацыяй жніўных прац у іх.

ВІЗІТЫ ЧЛЕНАЎ КІРАЎНІЦТВА ПАРП

10 жніўня член Палітбюро, сакратар ЦК ПАРП Ф. Шляхціц правёў сустрэчу з актывам павятовага камітэта ПАРП у Олькушу і грамадскім партыйным актывам у Піліцы. Знаёміўся ён з формамі і метадамі палітычнай працы.

Сакратар ЦК ПАРП С. Кавальчык наведаў у той самы дзень ПГР і кааператыў Ршэў, Сарнуў і Дамбрууку каля Згежа.

Член Сакратарыята ЦК ПАРП З. Жандароўскі сустрэўся з партыйным актывам рэгіёну і ўдзельнічаў у вытворчай нарадзе калектыву альштынскіх прадпрыемстваў аўтамабільных шынаў, якая прысвячалася праблемам рэалізацыі гаспадарчых задач гэтага прадпрыемства ў другім паўгоддзі г.г.

РАСЦЕ КАРАЛЕЎСКІ ЗАМАК

Не слабне грамадская ахвярнасць пры пабудове Каралеўскага замка ў Варшаве. Дагэтуль пры яго пабудове працавала грамадскім чынам 27 тысяч асоб з нашай краіны і з замежных краін. (яц)

ВАЯВОДСТВА

ГАСПАДАРЧАЯ НАРАДА

На фастаўскім камбінаце адбылася гаспадарчая нарада, на якой абмяркоўваліся вынікі працы прадпрыемства за першыя 7 месяцаў гэтага года, а таксама кірункі ідэйна-выхаваўчай працы. На нарадзе прысутнічалі кіраўнік Бюро лістаў і інспекцыі ЦК партыі З. Алейняк, сакратар ВК партыі Ул. Юшкевіч, інспектар ЦК партыі В. Главацкі і І сакратар гаркома партыі ў Беластоку Р. Жукоўскі.

У дыскусіі гаварылася аб цяжкасцях у выкананні планаў і аб спосабах іх перамагання.

СПРАВЫ ТУРЫЗМУ

12 жніўня адбылося пасяджэнне Ваяводскага калектыву па справах каардынацыі падрыхтоўкі і правядзення турыстычнага сезону. Вёў пасяджэнне намеснік старшыні Прэзідыума ВРН Р. Лазаровіч. Было ацэнена, што, агульна беручы, наша гатоўнасць да турыстычнага сезону сёлета была значна лепшай, чым у мінулыя гады. Аднак наша ваяводства наведала значна больш турыстаў, чым прадбачвалася. Таму на будучы год значна трэба павялічыць колькасць пунктаў гастраноміі, пільнаваных паркінгаў, кемпінгаў і палаткавых палёў. Падкрэсліваўся на пасяджэнні недахоп кадраў, а таксама няпоўны асартымент патрэбных прадуктаў. На заканчэнне нарады тав. Р. Лазаровіч выдаў шэраг канкрэтных загадаў кіраўнікам аддзелаў ПВРН і звярнуўся з прапановамі да дырэкцыі ПКП, ПКС, ЦПН і інш.

СЯРОД ГАРЦЭРАЎ

Прадстаўнікі ваяводскіх улад — старшыня Прэзідыума ВРН З. Спрыха, сакратар ВК партыі Ул. Юшкевіч, старшыня Ваяводскай рады сяброў гарцэрства і намеснік старшыні ПВРН Р. Лазаровіч, намеснік кіраўніка аддзела прапаганды ВК партыі К. Пятроўскі ў суправаджэнні каменданта Харугві ЗГП С. Кэнскі — наведалі гарцэрскія лагеры на Аўгустоўшчыне.

Госці сустрэліся з удзельнікамі вучэбнага лагера гуфца ЗГП Беласток — горад над возерам Студзянічным. Там каля 180 гарцэраў і гарцэрак вучылася выконваць функцыі дружыновых і застэмповых. Госці пабывалі таксама ў лагеры аўгустоўскіх гарцэраў над возерам Сэрвы, наведалі беластоцкую моладзь на Сухой Рэчцы. Усюды гарцэры вельмі сардэчна віталі гасцей, знаёмілі іх са сваімі дасягненнямі, дзяліліся ўражаннямі.

СУПРАЦОЎНІЦТВА

10 год назад, у 1962 годзе, былі навязаны сяброўскія кантакты паміж беластоцкай арганізацыяй ЗМС і Каўнаскім камітэтам камсамола. Штогод гэтыя пагранічныя вобласці абменьваюцца маладзёжнымі дэлегацыямі. Ад 7 да 12 жніўня ў Беластоку прабывала група дзеячоў камсамола з Каўнаса, а ў Каўнасе знаходзілася група беластоцкіх ЗМС-аўцаў. Каўнаскія госці наведалі найбольшыя прадпрыемствы Беласточчыны і пабывалі ў Варшаве. (яч)

Niedziela — 20.VIII.72
8.15 Program. 8.20 Przypominamy, radzimy. 8.30 Nowoczesność w domu i zagrodzie. 8.50 Alarm przeciwpożarowy trwa. 9.00 „Żelazny krzyż” — seryjny film polski („Stawka większa niż życie”). 10.00 „Melanezja” IV — rep. film. („W cztery świata strony”). 10.30 W obiektywie — notatnik film. z krajów socjalistycznych. 11.00 „Przedstawiamy laureatów Konkursów muzycznych — Natalia Gawriłowa”. 11.25 „Porwany za młodu” — film fab. NRD. 13.10 Dziennik. 13.25 Przemiany. 14.00 Dla dzieci: J. Wilkowski „Tam swoboda czeka na cię” („Ula i świat”). 14.25 „Piosenki w mundurze”. 15.00 „U progu Olimpiady” („W starym kinie”). 16.00 „Róże pustyni” („Klub sześciu kontynentów”). 16.40 PKF. 16.55 Sprawozdanie z meczu piłki nożnej — Reprezentacja olimpijska Polski — (Kraków). 18.45 „Monachium przed Olimpiadą” — cz. IV. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Jedyny świadek” — seryjny film ang. — odc. II („Wielki napad”). 20.55 „Maraton” — film dokument. 22.20 Magazyn sportowy.

Poniedziałek — 21.VIII.72
16.40 Program. 16.45 Dziennik. 17.05 „Kraina słoni” — dokument. film TV ang. 17.55 Echo stadionu. 18.25 Spacerkiem po kinach. 18.45 Eureka. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 Letni Przegląd Teatru Telewizji: E. Radziński „Godziny miłości”. 21.35 Ex Libris. 22.10 Dziennik. 22.25 Recital Thomasa O'Leary — tenor (USA).

Wtorek — 22.VIII.72
10.00 „Kobieta w bieli” — film franc. — odc. VI (ostatni). 11.10 Przerwa. 16.40 Program dnia. 16.45 Dziennik. 16.55 Oferty. 17.10 „Na polickiej budowie” (Szczecin). 17.35 Telewizyjny Ekran Młodych. 19.10 Przypominamy, radzimy. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Kobieta w bieli” — film franc. — odc. VI (ostatni). 21.15 Pożegnanie olimpijczyków — program estradowy. 22.15 Dziennik. 22.30 Magazyn oświatowo-wychowawczy.

Środa — 23.VIII.72
10.00 „Historia jednego myśliwca” — film fab. polski. 11.20 Przerwa. 16.40 Program. 16.45 Dziennik. 16.55 Teleferie. 18.20 Telewizyjny Kurier Warszawski. 18.40 Świat i Polska. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.00 Przemówienie Ambasadora Rumunii z okazji święta narodowego SRL. 20.15 PKF. 20.30 XII Międzynarodowy Festiwal Piosenki w Sopocie — Dzień Międzynarodowy. w przerwie Festiwalu Dziennik i Wiadomości sportowe.

Czwartek — 24.VIII.72
16.40 Program. 16.45 Dziennik. 16.55 Magazyn ITP.. 17.10 Bieg po zdrowie. 17.35 „Czas upłynął” — film dokument. polski. 17.55 Telewizyjny Kurier Olsztyński. 18.15 „Miasteczko przy międzynarodowej trasie”. 18.45 „Ekspress Nr 7”. 19.10 Przypominamy, radzimy. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.00 Przed XX Igrzyskami Olimpijskimi w Monachium. 20.30 XII Międzynarodowy Festiwal Piosenki w Sopocie — Dzień Polski. w przerwie Dziennik i Wiadomości sportowe.

Piątek — 25.VIII.72
10.00 „Armanda” — film fab. bułgarski. 11.10 Przerwa. 16.25 Program. 16.30 Dziennik. 16.40 Turystyka i wypoczynek. 16.55 Teleferie. 17.50 Magazyn Medyczny. 18.20 Telewizyjny Kurier Mazowiecki. 18.40 Kraj. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.00 „Jutro Olimpiada”. 20.30 XII Międzynarodowy Festiwal Piosenki w Sopocie — Dzień Płytowy. w przerwie Dziennik i Wiadomości sportowe.

Sobota — 26.VIII.72
10.00 „Alfa, Romeo i Julia” — film fab. węgierski. 11.30 Przerwa. 14.15 Program. 14.20 Program I proponuje. 14.45 XX Igrzyska Olimpijskie w Monachium. 17.00 Dziennik. 17.10 „Wnukowie” — film fab. (western). 18.00 Spotkania z przyrodą. 18.35 „Godzina Orfeusza” — Magazyn muzyczny, Nr 13. 19.20 Dobranoc. 19.30 Monitor. 20.30 XII Międzynarodowy Festiwal Piosenki w Sopocie — Koncert Laureatów. w przerwie Dziennik i Wiadomości sportowe. 23.30 XX Igrzyska Olimpijskie w Monachium.

PIĄTEK, 18 sierpnia
8.15 „Skok o świcie” — film. 9.50 Gorący czas we wsi. 10.00 Melodie Dunajewskiego. 10.45 „Szklane drzwi” — film dokumentalny. 11.15 Nowiny. 15.25 Program. 15.50 Nauka rolnictwu. 16.00 Nowiny. 16.10 Ekonomia. Nauka. Produkcja. 16.30 Program dla dzieci. 17.00 Koncert z okazji dnia lotnictwa ZSRR. 19.00 „Czas”. 19.30 „Czekajcie nas o świcie” — film. 21.00 Melodie wieczorne. 21.40 Panorama nowin.

SOBOTA, 19 sierpnia
8.30 Odpowiedź na pytanie telewidzów. 9.00 Wzory. 9.30 Przegląd międzynarodowy. 9.55 Klub szachistów. 10.15 Program dla dzieci. Spektakl. 11.00 Zdrowie. Naukowo-popularny program. 11.30 Śpiewa T. Sieniowska. — film. 12.15 Trybuna literacka. 12.30 Przegląd międzynarodowy. 13.00 Sztafeta męstwa. O lotnictwie. 13.20 Koncert poświęcony pilotom lotnictwa. 14.05 W świecie zwierząt. 15.15 Program literacki. 16.00 Nowiny. 16.10 Program filmów rysunkowych. 16.40 Mgły Brytanii. Dokumentalny film. Część I. 17.40 Jechali tramwajem Ilf i Pietrow — film. 19.30 W eterze „Młodość”. 21.10 Arie. Scena z opery Czajkowskiego, Jewgienij Oniegin. 21.40 Nowiny.

NIEDZIELA, 20 sierpnia
7.00 Program. 7.05 Gimnastyka. 7.20 Nowiny. 7.30 Koncert. 8.00 Występuje zastępca ministra cywilnego lotnictwa ZSRR Ł. S. Siecznikow. 8.15 Kiosk muzyczny. 8.45 Program dla dzieci. 9.45 Czerwony konik — film. 10.55 Nowiny. 11.00 Godzina w rolnictwie. 12.00 W którymś państwie — film. 12.30 Program dla wojska. 13.00 Transmisja z obozu pionierów. 13.50 Występuje marszałek lotnictwa R. S. Kutachow. 14.05 Piosenka — towarzysz. 15.00 Klub kinopodróżników. 16.00 Nowiny. 16.25 Obserwator polityczny gazety „Prawda” odpowiada na pytania telewidzów. 16.55 Spotkania muzyczne. 17.25 Mgły Brytanii — film. Część II. 18.15 Dzień dobry — piosenka. 19.00 Czas. 19.30 Od rodzinnych niw — białoruski film dokumentalny. 19.50 Chwila ciszy — film. 21.25 Nowiny.

РОДНЫ КУТ

ДАЎНІЯ І НЯДАЎНІЯ СЦЕЖКІ — ДАРОГІ

У крынічную раніцу — мы выйшлі з аўтобуса на прыпынку ў Слойцы, пасярэдзіне шляху з Саколкі да Крынак. За старым паркам, убок ад нечага хутара, абступіла нас пекната лугавой раўніны. На ўсходзе — паднебны вал з кучмамі сасновікаў.

Ля крыніц Слойкі — рэчкі выззеленьваецца, аж па небакрай, густы ялінавы і сасновы маладняк. Доўга блудзілі ў ім, у абвалістых урочышчах, дзе на дзіва шматлікая лістоўніца.

Славак знаходзіць рэдкія кветкі.

Харaство Слаянскай ваколіцы ў пустыннай дзікасці яе яраў, у пакірачаных ветрам адзінокіх соснах. Ва ўражанні бязлюддзя.

Ідзем, асепленыя флешам неба.

Кнышэвічы, гарачыня і кудахтанне курэй. Улева ад апошніх загуменняў, на гары, могільнік часоў Кіеўскай Русі. Каменні з тыповымі нацёсамі, сталаватымі, бытта для нейкіх пачастункаў. Пахілілася, на верхавіне, крыжавая фігура на падабенства мяча, устромленага ў зямлю. Відаць, знайшоўся варвар паганы: меншая фігура — іх дзве — пакалечаная зусім нядаўна. Яны леплены: жвір, вапна і яшчэ нешта такое, ад чаго ўсё цвёрдае, бы скала!

Ад Шчаснавіцкага засценка кіруемся наўпрасткі, да Гаркавіцкай дарогі; адпачываем на лужках з вокнамі азярцаў, што ў затоках збажыны.

Гаркавіч не пазнаць: навюсенькая вуліца, адноўленыя хаты, чысцюсенька памаляваны будынак святліцы. У ёй — Пакой памяці, прысвечаны роднаму Сяргею Прытыцкаму і плеядзе аднавяскоўцаў — рэвалюцыянераў, якія тварылі слаўную гісторыю былой Заходняй Беларусі: КПЗБ і Грамаду. Гэтая, здавалася б, ціхая і зялёная вёсачка з'яўлялася некалі палявым штабам дзеючай заходнебеларускай канспірацыі. Вялікія традыцыі малых Гаркавіч!

Вяртаемся ў Крынкі, гасцінцам, па якім не раз хадзілі выдатныя гаркавічане: Сяргей Прытыцкі, Павел Валошын, Кастэцкія... Вуліца, па якой уваходзім у работніцкія Крынкі, здаецца мець імя Сяргея Прытыцкага... Гэта мая прапанова.

У цэнтры мястэчка — прыгожы, добра ўтрыманы сквер пасярод плошчы. Тут разыгрываліся класавыя баі, тут, у буравесны 1905 год, апавешчана была ўлада рабочых, «Крынкаўская рэспубліка». Чаму б не назваць гэтай плошчы імем Крынкаўскай рэспублікі!

Няхай кожны куток зямлі гэтай напамінае падарожнаму аб яе слаўным мінулым.

Сакрат Яновіч

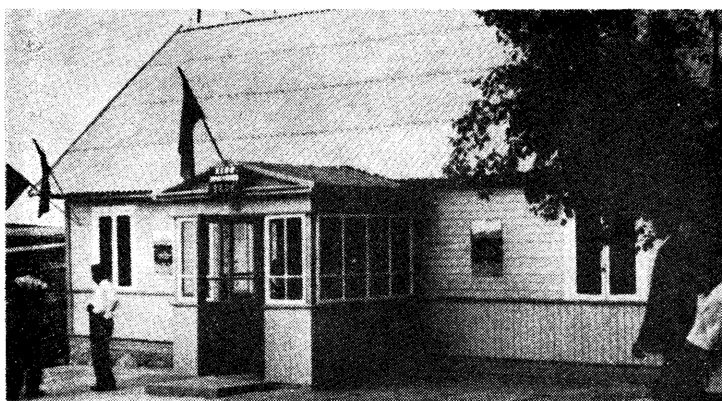

Клуб «Руху» ў Гаркавічах, у якім змяшчаецца Пакой памяці Сяргея Прытыцкага. Фота В. Рудчыка

АБ НАШАЙ ЛІТАРАТУРЫ Ў БССР

У Гродзенскім Дзяржаўным Педагагічным інстытуце адбылася навуковатэарэтычная канферэнцыя выкладчыкаў.

У секцыі беларускай літаратуры дацэнт Аляксей Пяткевіч выступіў з дакладам «Творчыя пошукі сучасных беларускіх пісьменнікаў Польскай Народнай Рэспублікі». Гэта першая спроба абагульнення з'явы беларускага пісьменніцтва ў Народнай Польшчы.

С. Яновіч

ГАРЦЭРСКАЕ ЛЕТА

Сёлетняе гарцэрскае лета на Беласточчыне на многа багацейшае, чым у мінулым годзе. З розных форм летняга адпачынку скарыстацца больш 11 тысяч дзяцей і моладзі, г. зн. на 76 працэнтаў больш, чым у мінулым годзе. Значна павялічылася колькасць гарцэрскіх лагераў, арганізаваных непасрэдна гарцэрскімі дружынамі і іх саюзамі.

Неабходна дадаць, што на лагерную акцыю ў гэтым сезоне прыдзелена 7 мільёнаў 600 тысяч зл. (ак)

Дзяцінец у Навасадах

У Навасадах Гайнаўскага павету дзяцінец арганізаваў мясцовы сельгасгурток. Карыстаецца з яго 17 дзяцей з Навасады, Скрыплева, Звадзецкіх і Пераходаў. Заняткі з дзяцьмі вядзе вучаніца чацвёртага класа Беларускага агульнаадукацыйнага ліцэя ў Гайнаўцы — Надзя Крук. Дзеці забяспечаныя тут харчамі, цікавымі цацкамі і добрай апекай. Абеды рыхтуе дзецям мясцовая гаспадыня Марыя Пракопчук.

Варта адзначыць, што ўсе дзеці не толькі добра адпачываюць. Развучылі яны шмат новых песень, казак і розных гульняў, а таксама загарэлі на сонцы.

Тэкст і фота Я. Цялушэцкага

Дзеці з навасадскага дзяцінца.

У бібліятэчных пунктах

Зараз на вёсцы ўсё прыбывае бібліятэчных пунктаў. Карыстаецца з іх 50 працэнтаў усіх вясковых чытачоў. Бібліятэчныя пункты вядуць перш за ўсё вясковыя гаспадыні, моладзь, настаўнікі, а таксама пажылыя сяляне. Знаходзяцца яны часцей у прыватных памяшканнях.

Каб пазнаёміцца бліжэй з працай бібліятэчных пунктаў, наведалі мы іх у Паўлах і Войшках Бельскага павету, у Вейках Беластоцкага павету і ў Ахрымах Гайнаўскага павету.

У Паўлах у бібліятэчным пункце знаходзіцца 200 кніжак, у тым ліку 30 на беларускай мове. З кніжак гэтых карыстаюцца 38 аднасяльчан. У месяц паўлаўскія чытачы прачытваюць у сярэднім 100 кніжак.

У Войшках бібліятэчны пункт налічвае 263 кніжкі і 85 чытачоў. Штомесяц яны прачытваюць 120—180 кніжак. Гэта ў залежнасці ад пары года. Зімой чытаюць яны куды больш.

Варта дадаць, што ў абодвух гэтых бібліятэчных пунктах кніжкі знаходзяцца ў адведзеных спецыяльна для іх шафах, якія перадалі ім у карыстанне ГРН-ы. Усе кніжкі знаходзяцца на паліцах і ў адпаведным парадку.

У Вейках бібліятэчны пункт знаходзіцца ў школе і вядзе яго ўжо пяць гадоў настаўніца Марыя Ваўрэнюк. Пункт налічвае каля 500 кніжак і 95 чытачоў. Сярод дарослых чытачоў найбольш кніжак чытаюць Зіна Хрэн і Юзэф Бура, а сярод моладзі — Мікалай Салавей і Міхась Вайцешук. Настаўніца належна прапагандуе кніжкі на сельскагаспадарчыя тэмы. Ёсць тут таксама кніжкі на беларускай мове.

А вось што сказалі мне чытачы бібліятэчных пунктаў у беспасрэднай размове.

— Люблю кніжкі і хачу, каб іх — а перш за ўсё сучасных і найцікавейшых — было ў нашым пункце як найбольш, — кажа Юзэф Янушкевіч з Войшкаў. — Якія кніжкі я найбольш люблю? Перш за ўсё прыгодніцкія і падарожніцкія кніжкі, а таксама кніжкі пра апошнюю сусветную вайну. Штогод прачытваю пару дзесяткаў кніжак. Некаторыя з іх так памятаю, што магу і зараз дакладна іх расказаць.

— Маю многа абавязкаў, — кажа Уляна Ляшчэўская з Войшкаў, — але заўсёды знайду вольную хвіліну, каб прачытаць кніжку.

— Што нам дало чытанне кніжак? — перапытваюць мяне мае субяседнікі. — Бадай належны погляд на сэнс жыцця. Чытаючы кніжкі аб далёкіх краінах, у якіх можа ніколі і не будзем, пазнаем іх.

Некаторыя мае субяседнікі любяць гістарычныя кніжкі: Сянкевіча, Крашэўскага, Жэромскага, Пруса, другія асабліва палюбілі беларускія кніжкі Якуба Коласа, Кузьмы Чорнага і іншых.

Чарговы мой субяседнік на пытанне, што дае яму чытанне кніжак, адказвае: — Як бы тут сказаць. Можа лепшыя ўраджаі, можа лепшую дбайнасць аб уласным здароўі, чысціню, можа больш паважання да людзей...

Столькі субяседнікі. Але пры ўсім гэтым нельга не адзначыць грамадскай працы вясковых дзеячоў. Гэтыя людзі неаднойчы па некалькі кіламетраў нясуць кніжкі на ўласных плячах, каб бліжэй было да іх вясковаму чытачу. Яны знаходзяць час на размову з чытачамі, на дыскусію аб прачытаных кніжках, на арганізаванне розных чытальніцкіх конкурсаў, на ўдзел у розных плебісцытах і шматлікіх іншых культурных мерапрыемствах. Іменна гэтым дзеячам трэба стварыць яшчэ лепшыя ўмовы да працы надзяліць іх большай колькасцю добрых кніжак, а таксама адвесці куточкі на бібліятэчныя пункты ў клубах, святліцах, школах і г.д. Вялікі аўтарытэт, які здабылі сабе зараз бібліятэчныя пункты, трэба зберагчы. Гэта забавязвае.

Янка Цялушэцкі

ІНСТРУМЕНТАЛЬНЫ КАЛЕКТЫЎ З ГАРАДКА

Каля 30 асоб налічвае вучнёўскі інструментальны калектыў з Гарадка (Беластоцкі павет). Вядзе яго таленавіты музык, настаўнік Сцяпан Копа. Члены калектыву іграюць на такіх інструментах, як акардэоны, мандаліны і флейты. На інструментах выконваюць яны ўсе мелодыі, якія прадбачваюць школьнай праграмай навучання, а таксама розныя папулярныя мелодыі. Гарадоцкі інструментальны калектыў часта выступае з нагоды святкавання розных дзяржаўных і іншых знамянальных гадавін на сцэне ў мясцовым доме культуры, а таксама ў сваёй школе.

Найбольш таленавітымі музыкамі з'яўляюцца Аля Пшэсмыцкая (VIII клас) і Вячэслаў Кандрусік (VII клас), якія іграюць на акардэоне, а таксама Тэрэса Жугай, Дануся Пюрэцкая, Аля Дрозд, Аня Паплаўская, Гертруда Нядзведская (вучні V і VI класаў), якія іграюць на мандалінах, і іншыя.

Тэкст і фота Я. Цялушэцкага

Мандаліністкі Дануся Пюрэцкая (V клас) і Аня Паплаўская (VI клас)

Флейцісткі Тэрэса Жугай і Дануся Пюрэцкая з V класа.

Аля Пшэсмыцкая і Вячэслаў Кандрусік іграюць на акардэоне.

Пачатак на стар. 1

У ліцэі

— Як вы ацэньваеце ўдзел вучняў старшых класаў вашага ліцэя ў культурнай працы БГКТ на Бельшчыне?

— Наш ліцэй заўсёды актыўна ўдзельнічаў у культурна-асветных мерапрыемствах БГКТ і ў самім горадзе Бельску і ў павеце. Нашыя настаўнікі беларускай мовы мгр Зінаіда Красоўская і мгр Пётр Анапюк з'яўляюцца актывістамі бельскага аддзела БГКТ, ахвотна ўдзельнічаюць у яго працах, многія іншыя настаўнікі ліцэя з'яўляюцца актыўнымі членамі БГКТ. З іх бярэ прыклад і вучнёўская моладзь. Вось хаця б наш выпускнік з гэтага года Міхал Шаховіч у сваёй роднай вёсцы Саках утварыў самадзейны мастацкі калектыў, які з поспехам ужо некалькі год выступае не толькі ў сваёй і навакольных вёсках, у мінулым культурна-асветным сезоне сакоўскія самадзейнікі выступалі ў далейшых сёлах, такіх, як Збуч, Плёскі, Галады. Актыўна дзейнічала ў сваім сяле Міклашах наша вучаніца Аля Рыбак. Міклашоўскі гурток БГКТ сабраў значныя сродкі на пабудову святліцы грамадскім чынам. Добра працуе гурток БГКТ у Трашчотках, дзе дзейнічае наша вучаніца Надзея Панасюк. Такіх прыкладаў ёсць значна больш.

— *Якія планы і пажаданні вашага ліцэя ў адрас супрацоўніцтва з Галоўным праўленнем БГКТ і яго органам «Нівай»?*

— Паміж ГП БГКТ, «Нівай» і нашым ліцэем склалася блізкае і плённае супрацоўніцтва, а адным з яго вынікаў з'яўляецца вельмі ўданае мерапрыемства ў гонар 90-ай гадавіны з дня нараджэння нашага песняра Янкі Купалы, якое было арганізавана ў канцы навучальнага года ГП БГКТ і «Нівай» у нашым ліцэі. Пазнавальны і выхаваўчыя вартасці гэтай урачыстасці цяжка пераацаніць — яна была дасканалая. I цяпер мы ўжо думаем аб падрыхтоўцы святкаванняў 90-ай гадавіны Якуба Коласа ў нашым ліцэі. Як вядома, сярод нашых выхаванкаў ёсць група пачынаючых аўтараў, што часта выступаюць са сваімі вершамі і допісамі на старонках «Нівы», а сам часопіс надта ж папулярны ў нашай школе — яго выпісваюць усе вучні ліцэя, за выключэннем можа толькі некалькіх асоб. I пажадана было б, каб сустрэчы з аўтарамі, аб'яднанымі ў «Белавежы», былі ў нас больш частымі, каб завіталі да нас з дакладамі члены навуковага гуртка, што дзейнічае пры ГП БГКТ, патрэбны нам таксама спатканні з беларускімі мастакамі і выстаўкі іх прац. Сардэчна запрашаем да нас таксама журналістаў «Нівы». Адначасова маем просьбу да ГП БГКТ, каб яно па меры сваіх магчымасцей дапамагло нам у паскарэнні прац пры абсталяванні кабінета гісторыі і грамадскага выхавання імя Браніслава Тарашкевіча ў нашым ліцэі. Работа над гэтай вельмі важнай справай неяк зацягваецца, ідзе марудна. *Нам патрэбна* дапамога з боку Галоўнага праўлення БГКТ.

У заключэнні нашай размовы дырэктар А. Карпюк з гонарам паведаміў, што ў гэтым годзе на аддзяленне беларускай філалогіі Варшаўскага універсітэта паступіла з бельскага ліцэя восем яго выпускнікоў на дзесяць месц, на якія праводзіла набор аддзяленне. Прыемная і як жа ж паказальная інфармацыя. Яна — адзін з доказаў належнай выхаваўчай працы і высокага навучальнага ўзроўню ў ліцэі.

Размову правёў Мікалай Гайдук

Людзі добрай работы

Галіна Матвейчук

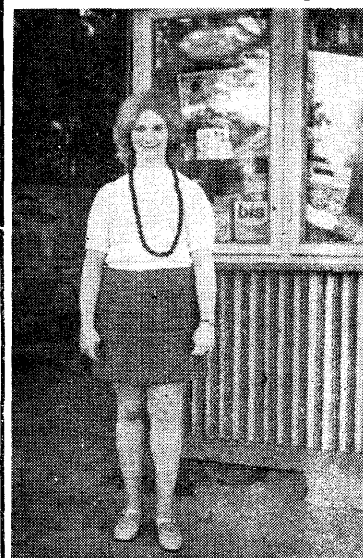

Галіна Матвейчук ужо больш двух гадоў працуе прадаўшчыцай у кёску «Руху» ў Кляшчэлях Гайнаўскага павету. Заўсёды ветліва адносіцца да кліентаў. Ахвотна параіць, што лепш купіць. Штодзённа прадае дзесяткі экземпляраў розных газет і часопісаў. Сваім наведвальнікам прапануе купіць і наш беларускі часопіс «Ніву».

Варта адзначыць, што Галіна Матвейчук карыстаецца вялікім аўтарытэтам ва ўсіх сваіх кліентаў, а таксама ў кіраўніцтве прадпрыемства «Рух» у Гайнаўцы.

Фота Я. Цялушэцкі

Пачатак на стар. 1

КАЛІ ПРЫДЗЕ ІЛЬЯ...

— Я пра тое і не падумаў. Хто яго ведае, можа і «святы Ілья»...

У Нарве малюнак падобны. Нават тутэйшы магазінер Аляксандр Пякарскі таксама са старшыні «авансаваў» на магазінера. Відаць аднак, што чалавек энергічны і не пазбаўлены грамадзянскай адвагі, бо адразу рубае мне ў вочы:

— Гэтая цэлая механізацыя ні к чорту не вартая. На практыцы можна прымяняць яе толькі да аднаго жыта, бо інакш атрымаеш мяшанку рознага збожжа, ды і прыдумана яна так, што ручной працы тут амаль столькі, колькі механізаванай, асабліва ў час запаўнення адсекаў і загрузкі аўтамабіляў.

Вось энтузіязм кіраўніцтва з перспектывы мяккіх крэслаў і рэчаіснасць. Ды ці толькі гэтае? Шэсць пунктаў скупкі на ўвесь павет! Ці не малавата? Хто ж ахвотна паедзе з мяшком жыта, каб прадаць яго за 10—15 кіламетраў?

— Хто падрыхтуе да продажу тры тоны збожжа, — бароніцца старшыня Бэбка, — у гэтага мы гатовы ўласным транспартам на ўласны кошт адабраць збожжа адразу з яго панадворка.

— А колькі гаспадароў у Гайнаўскім павеце скарысталася для прыкладу з гэтай магчымасці ў мінулым годзе?

— Каля 100 гаспадароў, бо такім чынам купілі мы 300 тон збожжа.

Мала. I няма чаму здзіўляцца, бо прадаць за адным заходам 30 цэнтнераў збожжа можа толькі гаспадар вельмі багаты.

Рэчаіснасць адабрала ў мяне кабінетны аптымізм. На дадатак і на мяне, бадай, пагневаўся «святы Ілья», бо парадачна змыў мне галаву навальнічным ліўнем. Адно толькі маю надзею, што нашы сяляне перамогуць і гэтыя супярэчнасці.

М. Нурэцкі

У зялёнай вёсцы Гураны

У сярэдзіне гарачага ліпеня быў урачыста адкрыты ў Гуранах вясковы дом культуры. А зялёная вёска Гураны ляжыць у Сакольскім павеце. Кругом грыбныя лясы. Належыць яна да ГРН у Крынках, але гэта ад нядаўна. Раней у самой вёсцы Гураны была свая ГРН. Памяшчалася ў прыгожым новым асабнячку на ўзгорку, пасярэдзіне вёскі. Калі гуранаўскую ГРН прылучылі да Крынак, дом застаўся пустым. Стаяў гэтак паўгода, пакуль аж павятовыя ўлады ад культуры пастараліся здабыць яго для... культуры і зрабілі ў вёсцы дом культуры. Пастанова лагічная, асабліва тут, дзе не было ніякай культурнай установы. Маладыя ў вёсцы адабраюць такі крок павету. А старыя? Яны кажуць, што «лепш было б, каб доктар тут прымаў». Бліжэйшы лекарскі пункт знаходзіцца ў Крынках, каля 10 кіламетраў, якія трэба прайсці пехатой або праехаць фурманкай. Былі гэта аднак толькі такія сабе рэфлексіі. Вяртаемся да фактаў. Фактам з'яўляецца, што ў Гуранах ужо ёсць вясковы дом культуры, найпрыгажэйшы вясковы дом культуры ў Сакольскім павеце, а мо і ва ўсім ваяводстве.

Размясціліся ў светлых чыстых пакоях тут бібліятэка з чытальняй, кавярня, ёсць пакой для працы розных калектываў.

Цяпер, калі апісалі мы ўсю справу з вясковым домам культуры ў Гуранах, прызнаемся шчыра, што найважнейшым момантам, які прывёў нас у Гураны, быў той факт, што ў вёсцы жыве маладая дзяўчына, якая пасля адкрыцця іхняга дома культуры стала яго кіраўніком. Клічуць яе Галена Радэль. Яе асоба не давала мне спакою. А чаму? Бо ведала я ўжо раней ад павятовых знаёмых у Саколцы, што Галена мае універсітэцкую адукацыю па польскай філалогіі. I што адукацыю гэтую здабывала завочна.

Калі супаставіла я сабе такія факты, як 7 кіламетраў ад Гуран да найбліжэйшага аўтобуса ў Паўночным Востраве, якія трэба было хадзіць пехатой, потым дарога з Беластока ў Варшаву на занятки і кансультацыі, што не працуючай раней на дзяржаўнай пасадзе Лене, якая памагала бацькам на гаспадарцы, не звярталіся ніякія кошты падарожжа, што найбліжэйшыя бібліятэкі і дапаможнікі былі ў Беластоку, то я здала сабе справу, дзякуючы якой вялікай упартасці і працавітасці атрымала Лена сваю універсітэцкую адукацыю.

Лена — скромная, шчуплая бландзінка, з сінімі вачыма, дробным носам і коратка стрыжанымі валасамі. Курыць. I гаворыць, што навучылася гэтаму ў час вучобы.

Размаўляем па-польску. Мая субяседніца — любіцель Міцкевіча, хаця па псіхічнаму складу выдаецца больш блізкая да польскіх пазітывістаў, якія, як вядома, прапагандавалі працу і асвету. (Мову сваёй вёскі лічыць Лена «гвара». хоць асабіста я нязгодна з гэтым. Так чыста і добра, амаль літаратурна гаворыць тут па-беларуску).

Планы Лены як кіраўніка дома культуры накіраваны таксама больш на асветныя формы працы. «Галоўнае — разварушыць людзей», — гаворыць яна. Базаваць хоча на тэлевізіі. Плануе стварыць дзіцячы калектыў інсцэнізацыі казак. Плануе мікрафон для ўсіх, каб людзі прызвычаіліся да тэхнікі, да кантралявання сваіх слоў.

Лена хваліць мясцовых настаўнікаў, якія заўсёды былі першымі асветнікамі ў вёсцы і многа памагалі культурнай працы вёсцы. Верыць яна, што і далей будуць памагаць. Асабліва Язэп Субета, заслужаны настаўнік, ужо на пенсіі. Гураны маюць па ўсёй Польшчы сваіх землякоў, вучоных, нават з доктарскімі ступенямі. Заслуга ў гэтым таксама пана Субеты. Ён і Лену намовіў на завочны універсітэт. Яго тры сыны таксама выйшлі з вёскі, усе высока вучоныя. Наведваем з Ленай хату пана Субеты. На жаль, не застаем яго. Толькі жонка ветліва прымае нас і расказвае пра жыццё-быццё. Адыходзячы, прашу прыпомніць Язэпу Субеце «Ніву» (быў калісьці актывістам Беларускага таварыства) і перадаць ад нас яму прывітанне.

А з Ленай ідзем у сухі і пахучы лес шукаць грыбоў. Раптам з неба дождж. Бы змоклыя курыцы, вяртаемся ў вёску з поўнай гуранаўскай таямніцай, аб якой напішам увосень.

Вера Лейчук

Беларуская літаратура

Аляксандр Барщэўскі

ПЕРЫЯД XIX СТАГОДДЗЯ

ВІНЦУК ДУНІН-МАРЦІНКЕВІЧ. ЧАСТКА IX.

Апрача арыгінальнай беларускай і польскай творчасці Дунін-Марцінкевіч займаўся таксама перакладамі. Для беларускай культуры і літаратуры фундаментальнае значэнне мае першая спроба перакладу на беларускую мову эпапеі А. Міцкевіча «Пан Тадэуш». Марцінкевіч, праўдападобна, намерваўся перакласці ўсю паэму Міцкевіча. Ці зрабіў гэта? Цяжка сказаць. Факт, што пераклаў дзве першыя часткі твора Міцкевіча і такім чынам даў пачатак перакладам польскай мастацкай літаратуры на беларускую мову ў XIX ст. Пераклад «Пана Тадэуша» будараджыў усю сістэму нашых поглядаў на Марцінкевіча, як на маралізатара ці хлапамана, які пісаў па-беларуску толькі з той мэтай, каб прывіць селяніну любоў да пана. Перакладаючы паэму Міцкевіча, Марцінкевіч верыў, што беларускі тэкст паэмы будзе развіваць у сялянін эстэтычныя пачуцці, што пашырыць іх інтэлектуальны кругагляд, што наблізіць да іх дасягненні сусветнай літаратуры. Значыць, не толькі прывязанасць да абшарніка, але ўсебаковае развіццё селяніна было мэтай Марцінкевіча як пісьменніка і ідэолага.

Дарэчы, яшчэ раз вернемся да «Пана Тадэуша». Паэма гэта моцна асаджана ў беларускім пейзажы. Нямала ў стылістыцы гэтага твора беларусізмаў. Напісаў яе паэт, які нарадзіўся і правёў маладосць у Беларусі. Дык нічога дзіўнага, што Марцінкевіч узяўся за пераклад гэтага твора на беларускую мову. Але як жа дзіўна, што да сённяшняга дня цэласць «Пана Тадэуша» не апублікавана на беларускай мове. Страшэнна не вязе гэтай паэме на беларускай зямлі. Перакладаў «Пана Тадэуша» і Ельскі, і Тарашкевіч, Бітэль і Дзяргай... і нягледзячы на гэтыя намаганні, да сённяшняга дня пераклад «Пана Тадэуша» поўнасцю не апублікаваны ў Беларусі. Хацця зрабілі ўжо гэта ўсе славянскія народы. Тым больш, што ёсць ужо некалькі поўных перакладаў твора Міцкевіча на беларускую мову.

Вернемся да Марцінкевіча. Пісьменнік гэты, як мы ўжо гаварылі, меў нямала клопатаў з царскай сістэмай, з цэнзурай, з чыноўнікамі. Без энтузіязму глядзелі на беларускую творчасць Марцінкевіча і многія польскія кансерватыўныя дзеячы ды пісьменнікі. З гэтай, мабыць, прычыны Марцінкевіч у некаторых сваіх творах змяшчаў прадмовы, якія сваім вастрыём былі накіраваны не столькі да сялян, колькі да тых польскіх дзеячоў, якія не разумелі парываў Марцінкевіча. Прадмовы гэтыя не заўсёды аднолькавыя ў сваёй ідэйнай вымове. У прадмове да «Гапона» Марцінкевіч як бы тлумачыцца, чаму ён піша па-беларуску. Піша, што беларускі селянін непрыхільна адносіцца да памешчыка і абыякава да Польшчы айчыны. У сувязі з гэтым беларуская творчасць павінна разбудзіць у душы беларускага селяніна шчырыя пачуцці ў адносінах да пана і ў адносінах да айчыны. Такая прадмова не можа трактавацца як доказ беларускасці Марцінкевіча. Але як жа інакш гучыць заява пісьменніка, апублікаваная некалькі гадоў пазней у „Gazecie Polskiej", у якой Марцінкевіч выразна гаворыць, што жывучы сярод беларускага народа і будучы ўвасоблены ў спосаб думак гэтага народа, не мог пісаць па-беларуску. Так. Значыць, Марцінкевіч пачатком на глядзеў на беларускі народ з п'едэстала пісьменніка і пана, пасля аднак зышоў з гэтага п'едэстала. Зышоў да народа, сярод якога нарадзіўся, вырас і тварыў.

Няма, мабыць, адной літаратурнай стылістыкі ці адной грамадскай ідэалогіі, у якой змясціўся б Марцінкевіч. Належыць ён да некалькіх грамадскіх літаратурнага ідэалогій, да дзвюх гістарычных эпох.

Некаторыя з крытыкаў называюць Марцінкевіча «бацькам» беларускага літаратурнага адраджэння. Іншыя тэрмін гэты захоўваюць для Францішка Багушэвіча. I адны і другія маюць частковую рацыю. Па колькасці напісанага па-беларуску ў першай палове XIX стагоддзя Марцінкевіч, несумненна, з'яўляецца першым беларускім пісьменнікам. Па выразнасці нацыянальнай праграмы Багушэвіч не мае сабе роўных у беларускай літаратуры XIX ст.

Калі сёння чытаем творы Марцінкевіча, здзіўляюць яны нас і наіўнасцю сваёй ідэалогіі і недасканаласцю стылістыкі і ўпрошчанасцю паэтычнай вобразнасці. Мы павінны аднак заўсёды памятаць аб тагачасным упадку беларускай літаратуры, аб нацыянальнай няволі беларусаў, аб браку беларускай нацыянальнай думкі. Усё гэта скоўвала пісьменніка.

Калі ўсе гэтыя факты возьмем пад увагу, дык мусім назваць Марцінкевіча і чалавекам вялікай адвагі, і чалавекам вялікага розуму, і чалавекам вялікага сэрца, і добрым пісьменнікам.

У Ставішчах на супольным

Калі наведаў я вёску Ставішчы, што ў Гайнаўскім павеце, на палях яшчэ безупынна грукаталі жняяркі, ішла ўборка жыта, даспяваў ячмень, залаціўся авёс.

Ішоў я апусцелай вуліцай і не мог адагнаць ад сябе нахлынуўшых успамінаў. Зараз жа пасля вайны, у 1947 годзе, калі хадзіў я ў пяты клас пачатковай школы ў Чарэмсе (12 кіламетраў ад маёй роднай вёскі), я нейкі час жыў у Ставішчах. Тады на станцыі Чарэмха я ўпершыню ўбачыў электрычнае святло. Аднак, калі вяртаўся ў Ставішчы, калі праходзіў гэты кіламетр дарогі са станцыі ў вёску, я зноў апынаўся пры газоўцы. Ставішчы ў маёй памяці засталіся саламянай, забалочанай, тыповай для паўднёва-ўсходняй Беласточчыны беларускай вёскай з вельмі асаблівай, рэдкай мясцовай гаворкай, у якой зусім адсутнічае мяккае «л» (*ходылы, робылы, оны говорылы*), а іншыя мяккія зычныя выступаюць вельмі рэдка (*кунь, цюкор*).

За дваццаць пяць год мясцовая гаворка ў Ставішчах амаль зусім не змянілася, але вёска, яе выгляд, яе дабрабыт... Гэта відаць на кожным кроку. Вёска ўзапар падцягнулася да станцыі Чарэмха, якая для многіх ставішчан з'яўляецца месцам працы і неблагога прыбытку.

— У Ставішчах, — гаворыць солтыс, — жыве амаль 100 сем'яў. Але сапраўдных гаспадароў налічыў бы я вам не больш чым 70. Зямля ў нас слабая, пясчаная, патрабуе многа працы, а тут кругом шмат лягчэйшы заробак — і на станцыі Чарэмха, і далей у Гайнаўцы або ў Беластоку. Дык уцякаюць людзі, асабліва маладыя.

А зямля застаецца. Не толькі ў Ставішчах. Паводле дадзеных сельскагаспадарчага аддзела Прэзідыума ВРН у Беластоку, дзяржаўны фонд зямлі на Беласточчыне ў 1971 годзе складаў плошчу ў 77 тысяч гектараў і на працягу апошніх 15-ці гадоў павялічыўся прыблізна на 45 тысяч га.

Што рабіць з гэтай зямлёй, каб яна не парастала чартапалохам, каб давала плён?

У Ставішчах, здаецца, знайшлі найлепшае вырашэнне гэтай істотнай гаспадарчай праблемы. Дзяржаўным фондам зямлі заняўся мясцовы сельскагаспадарчы гурток.

— Пад нашай апекай, — інфармуе Сцяпан Свентахоўскі, — знаходзіцца зараз каля 200 гектараў сенажаці і 150 га поля. У гэтым годзе мелі мы 64 га жыта, 18 га аўса, 10 га пшаніцы, паўтара гектара бульбы і крыху лубіну ды пялюшкі.

Сцяпан Свентахоўскі — палявы брыгадзір, ён адказны за гурткоўскае поле.

— Як вам гаспадарыцца на супольным? Якіх вынікаў вы дасягнулі?

— Пра вынікі гаварыць яшчэ ранавата, — адказвае ён. — Гэта толькі пачатак нашай супольнай гаспадаркі, бо да 1971 года дзяржаўны фонд зямлі ў Ставішчах размеркаваны быў па цераспалосіцы і толькі праведзеная ў мінулым годзе камасацыя поля стварыла ўмовы для супольнай гаспадаркі. У мінулым годзе сабралі мы па 20 цэнтнераў збожжа з гектара, а ў гэтым — спадзяемся каля 25-ці.

— Як вы сабе арганізуеце працу?

— Маем 13 машынатрактарных камплектаў, маем камбайн, дык арэм, сеем і збіраем машынамі. У дапамогу машынам наймаем крыху людзей, асабліва жанчын. У нас за месяц можна зарабіць у сезоне да 3 тысяч злотых. І ахвотныя знаходзяцца. Нават са станцыі Чарэмха прыходзяць.

— Поле, — гавару яму, — як вядома, патрабуе ўгнаення, ды не толькі мінеральнага, штучнага...

— Вядомая справа, — спыняе мяне брыгадзір. — Але і з гэтым бяды мы не маем, бо развілі ўласную жывёлагадоўлю.

Гэтая галіна супольнай гаспадаркі ставішчанскага «кулка» належыць заатэхніку Канстанціну Лагвінюку.

Жывёлагадоўлю завялі мы ў сябе ледзь 15 мая 1972 года. Пакуль што маем 146 штук вольцаў (маладых бычкоў) і ялавак. Прадукцыйны цыкл разлічаны ў нас на 6 месяцаў. Гэта так званы летні адкорм цялят. На будучае лета хочам ужо ўзяць да сябе на адкорм аж 500 штук цялят, а ў наступных гадах яшчэ болей будзем павялічваць сваю супольную жывёлагадоўлю. Ужо запланавалі мы пабудову новай, добра абсталяванай аборы, у якой змесцім высакамалочных кароў. Маем мы многа зялёных угоддзяў, і гадоўля быдла — гэта наша будучыня.

Са Ставішч вывозіў я зусім новы вобраз гэтай вёскі. У грамадскай радзе на станцыі Чарэмха сказалі мне, што ў 1971 годзе ўсе гаспадары з шасці вёсак, якія складаюць цяпер Чарэмхаўскую ГРН, прадалі дзяржаве амаль 250 тон збожжа, а адзін сельгасгурток у Ставішчах у першым годзе свайго гаспадарання на супольным даставіў у дзяржаўныя засекі аж 100 тон хлеба. У гэтым годзе гэтая колькасць падвоіцца.

М. Нурэцкі
Фота В. Рудчык

Штаб сельгасгуртка ў Ставішчах на летні гарачы сезон размясціўся ў садочку. Справа: рахункавод Эмілія Лагвінюк, палявы брыгадзір Сцяпан Свентахоўскі і касірша Вера Смык.

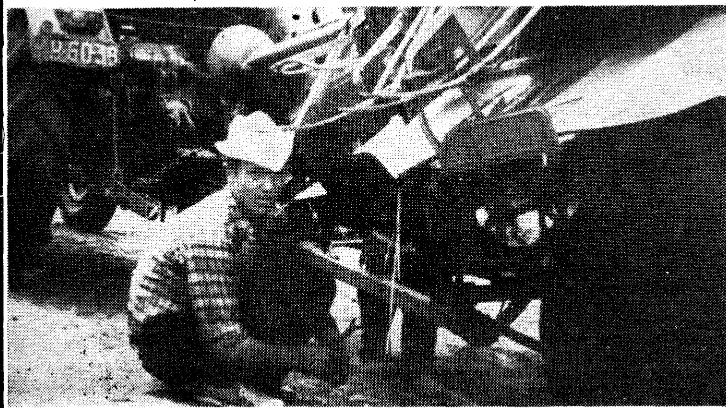

Зноў штосьці сапсавалася. На 13 трактараў працавала ў Ставішчах толькі 10.

Ф-А-Л-Ь-К-Л-О-Р

СЯМЕЙНАЯ

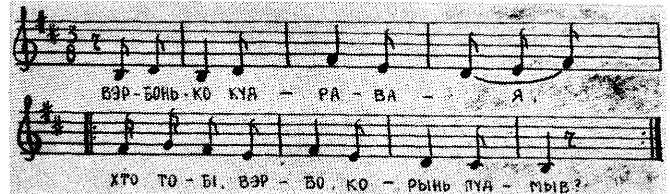

— Вэрбонько кудравая,
Хто тобі, вэрбо, корынь пудмыв?
Хто тобі, вэрбо, корынь пудмыв?
— Пудмыла вода быстра,
Ны пуйду замуж сёго года.
Ны пуйду замуж сёго года.
Но пуйду замуж аж пятого:
За пяньчэньку проклятого.
За пяньчэньку проклятого.
Говорат люды, што вын ны п'е, —
За одну ночку коня проп'е.
За одну ночку коня проп'е.

Пропыв коніка вороного —
Йдэ до стаенкі по другого.
Йдэ до стаенкі по другого.
А я, молода, пэрэд ёго
Нэсу рубліка золотого.
Нэсу рубліка золотого.
Нэсу рубліка золотого —
Выкуплю коня вороного.
Выкуплю коня вороного.
— Ой, як выкупыш, люблю тыбэ
Як ны выкупыш — заб'ю тыбэ.
Як ны выкупыш — заб'ю тыбэ.

Ад Внучко Анны, 1904 года нараджэння, вёска Чарэмха Гайнаўскага павету, запісаў 17 мая 1972 г. Мікалай Гайдук. З магнетафоннай стужкі нотны запіс зрабіў Сяргей Лукашук.

У Літвінавічах актыўная моладзь

Вёска Літвінавічы Сямяціцкага павету невялікая, усяго каля 60 дамоў. Аднак у цэлай акрузе вядомая яна сваёй актыўнай моладдзю. Моладзь згуртавалася тут у двух гуртках: БГКТ і ЗМВ. Гурток БГКТ налічвае тут 26 асоб і ЗМВ — 14 асоб.

У Літвінавічах ёсць невялікая святліца, якую раней супольнымі намаганнямі пабудавала моладзь. Апрача таго, яна зрабіла каля яе лавачкі і пабудавала агароджу. Калі ўжо гаварыць аб грамадскім зруху моладзі, дык неабходна дадаць, што актыўна ўдзельнічала яна таксама ў пабудове мясцовых дарог. Цяпер тут ужо добрыя дарогі.

Паколькі святліца ў Літвінавічах замалая, маладыя жыхары гэтай вёскі задумалі пабудаваць новую, мураваную святліцу. Гаспадарчым спосабам пачалі яны рабіць пустакі ў мясцовым сельгасгуртку. Зрабілі іх шмат. Звезлі пад старую святліцу. На гэтым аднак усё скончылася. Ніадкуль не было дапамогі. Звярталіся да грамадскіх улад у Клюковічах. Без выніку.

Ініцыятыва моладзі памалу ўпадала. Мо і маладыя непатрэбна пачуліся бездапаможнымі? Мо не хапала таго ранейшага станоўчага падыходу? Відаць, сітуацыю гэтакую трапна прыкмеціў сам старшыня клюковіцкай ГРН, Уладзімір Дамалюк, калі не спяшаўся з дапамогай. Неяк ніхто не патрабаваў дапамогі ў мясцовым сельскагаспадарчым гуртку, які штогод мае даходы і, як дагэтуль бывала, кожную добрую ініцыятыву намагаўся падтрымаць. Відаць, найбольш адказныя арганізатары пабудовы культурнага аб'екта, як Ірэна Мішчук — старшыня гуртка ЗМВ, Анатоль Леўчук — малады мясцовы трактарыст і іншыя замнога часу прысвячалі на, безумоўна, важныя разважанні, але не на практычныя і канкрэтныя вырашэнні. Хто яго ведае? Справа пабудовы святліцы знайшлася ў тупіку. Аб адным толькі моладзь не забывала. Як і раней, дагэтуль актыўна працуе яна ў драмгуртку (другое месца на павятовым аглядзе драмгурткоў у мінулым годзе), многа часу адводзіць спартыўным розыгрышам, розным культурным мерапрыемствам, танцавальным вечарынам і г.д.

У канцы чэрвеня г.г. адбыўся ў Літвінавічах беларускі фэстын, да якога асабліва старанна рыхтавалася літвінавіцкая моладзь. Фэстын, а можа нават цесната ў мясцовай святліцы ў час фэстыну, неяк зноў устрывожыла маладых літвінаўцаў. — Дакуль мы будзем арганізоўваць культурныя мерапрыемствы ў гэтай цеснаце? — гаварылі яны. — На што рабілі мы гэтыя пустакі?..

Ізноў моладзь звяртаецца за дапамогай да старшыні ГРН у Клюковічах. На гэты раз старшыня запэўніў, што знойдзе ў сябе «фінансы» на пустакі, штук на 400—500. З дапамогаю моладзі прыйшло таксама Галоўнае праўленне Беларускага грамадска-культурнага таварыства ў Беластоку. Таварыства перадало моладзі крэслы на абсталяванне святліцы. Крэслы гэтыя моладзь прывезла ў Літвінавічы пры дапамозе «кулковага» транспарту.

Падчас жніва моладзь дапамагала адзінокім пажылым аднасяльчанам, а таксама шмат часу прысвяціла арганізацыі вясковага дзяцінца. Пасля пільных палявых работ моладзь пачне грамадскі чын пры пабудове вясковай святліцы.

Я. Цялушэцкі

МЕЛІЯРАЦЫЯ — справа важная

Зараз на Беласточчыне меліяравана 162 тысячы гектараў сенажацяў і пасбішч, што складае 43% усіх «зялёных» угоддзяў. Вялікае запатрабаванне на меліярацыю выступае ў Бельскім і Беластоцкім паветах. Меліярацыйныя працы праведзены тут у пяцідзесятых гадах і таму зараз меліярацыйныя аб'екты патрабуюць упарадкавання, а нават перабудовы. Сёлета будзе праведзена кансервацыя рэк агульнай даўжыні 2 350 кіламетраў і 900 кіламетраў равоў.

Вернемся яшчэ да найбольш патрабуючых меліярацыі паветаў. На Гайнаўшчыне ёсць 27 тысяч гектараў усіх сенажацяў. Палавіна іх меліяравана. Толькі ў мінулым годзе меліяравана тут 520 га зямельных угоддзяў у ваколіцах Ягаднікаў, Збуча, Барка, Дубічаў Асочных і іншых. Поўнае загаспадаранне сенажацяў праводзіцца тут у Горным Грудзе і Гародчыне. Аб'екты гэтыя займаюць плошчу ў 496 га. Дагэтуль загаспадарана на Гайнаўшчыне 8 «дзікіх» пасбішчаў абшарам у 1065 га.

Варта адзначыць, што зараз сяляне, між іншым, са Старога Корніна, Мора, Лазовага, Новага Ляўкова і Баб'яй Гары накошваюць па 80 і больш цэнтнераў сена з 1 га.

У Беластоцкім павеце толькі за першае паўгоддзе г.г. праведзена меліярацыя 600 га зямельных угоддзяў і 439 га лугоў і пасбішч. У меліярацыйных работах дапамагаюць самі жыхары вёсак Зубкі, Зубры, Рафалоўка, Козлікі, Баршчэва і іншых, у раёне якіх праводзяцца меліярацыйныя працы. Грамадскі чын сялян пры карчаванні, капанні равоў, пры пабудове вадапояў і даязных дарог склаў суму 1,5 мільёна злотых.

Як бачым, сяляне належна ацэньваюць зараз меліярацыю. Дзякуючы ёй ратуем мы мільярды. Меліяраваныя і добра дагледжаныя лугі і пасбішчы — гэта больш малака і мяса. А яно патрэбна нам усім.

Я. Цялушэцкі

КУПАЛІЯНА

Жыццесцвярджальныя ПЕСНІ

Янка Купала ўсё сваё жыццё аддаў служэнню Радзіме. Паэт сваёй творчасцю імкнуўся дапамагчы народу і ў працы і ў барацьбе. Ён быў моцна звязан з народам, умела выкарыстоўваў багатую народную творчасць, па-свойму пераасэнсоўваў яго вобразы і матывы.

Вершы Купалы надзвычай музыкальныя, і таму іх хочацца спяваць. На словы народнага паэта Беларусі напісана многа песень. Яны карыстаюцца вялікай папулярнасцю ў народзе. Варта ўспомніць такія песні, як «Алеся» і «Вечарынка».

Жывуць у народзе і песні, у якіх Купала гаварыў аб цяжкім паднявольным жыцці людзей у час царызму. Адна з такіх песень — «Восень». Гэта мая любімая песня. У ёй паэт шчыра сказаў праўдзівае слова аб мінулым дарэвалюцыйным жыцці працоўных мас, і яго песню заспяваў народ — найвышэйшы суддзя мастака.

І, як кантраст гэтай песні аб назаўсёды адыйшоўшым ліхалецці, гучыць поўная радасці і шчасця песня «Вечарынка». Новым жыццём пачаў жыць беларускі селянін ва ўмовах савецкага ладу, і новыя, бадзёрыя песні паліліся над краінай. Аб шчаслівым калгасным жыцці расказвае Янка Купала ў вершы «Вечарынка». Гэтую песню часта можна пачуць у выкананні харавых калектываў мастацкай самадзейнасці.

Я вельмі любіла спяваць і другую купалаўскую песню — «Алеся». У гэтай песні ўсхваляецца шчаслівае жыццё дачкі селяніна ў савецкі час.

Песні Янкі Купалы жыццесцвярджальныя. Яны праслаўляюць працу простага савецкага чалавека, рукамі якога пераўтвараецца аблічча краіны, яны дапамагаюць змагацца і працаваць.

Ларыса Александроўская адна з першых выканаўцаў купалаўскіх песень, народная артыстка СССР, лаўрэат Дзяржаўнай прэміі.

Ілюстрацыя беларускага мастака А. Кашкурэвіча да паэмы Янкі Купалы «Над ракой Арэсай».

КУТОК ГАСПАДЫНІ
ШТО РАБІЦЬ, КАБ ДОБРА ЗВАРЫЦЬ

ЛІСТ З АМЕРЫКІ

Ад нашай чытачкі з Нью-Йорка пані М. Новак мы атрымалі ліст. «Паважаная Гаспадыня! — піша яна. — Хачу вам напісаць пра чэшскія кнэдлі, рэцэпт якіх быў надрукаваны ў вашай газеце. Мая знаёмая, таксама чэшка, як і я, хацела зрабіць мужу мілую неспадзеўку і спякла бліны, але дачакалася гэтакіх словаў: «Ведаеш, даражэнькая, рабі другі раз лепей кнэдлікі, чымся бліны».

Ліст для нас аказаўся не вельмі зразумелым. Ці вашая сяброўка, паважаная пані М. Новак, хацела спячы кнэдлікі, а ў яе выйшлі бліны, бо так мы зразумелі, паколькі далей вы змяшчаеце свой рэцэпт на чэшскія кнэдлі? У кожным разе змяшчаем з прыемнасцю і ваш рэцэпт на кнэдлі, і наступныя два рэцэпты.

КНЭДЛІ ЧЭШСКІЯ

Кнэдлі так, як бліны: да мяса, з падліўкай, з яечкам і г.д. На чатыры з паловай кубка мукі 1/2 лыжкі солі, 1 кубак малака, 1/2 кубка вады, 2 жаўткі, 4 сталовыя лыжкі масла або іншага тлушчу, 1/4 кг белага хлеба або булкі. Усыпаць муку ў міску, дадаць солі. У кубку змешваем малако, ваду, жаўткі. Робім цеста. На патэльні растопліваем масла і падсмажваем пакроены на кубікі хлеб. Калі ён астыне, замешваем яго ў цеста і пакідаем так на паўгадзіны. Тады кладзем цеста на пасыпаную мукою дошку і робім 5 галак. Пасля варым іх у салонай вадзе 15 мінут. Трэба глядзець, каб яны плавалі зверху. Тады выняць, парэзаць на скрылі, ды падаваць да мяса або соусу.

КЛЁЦКІ СА СЛІВАМІ

На 2 і 1/5 фунта варанай бульбы трэба ўзяць 3/4 фунта мукі, 4 лыжкі масла, 2 яечкі, соль, 1/4 кубка масла, цёртую булку, цукар.

Працерці бульбу праз сіта, на дошку насыпаць мукі і зрабіць з усіх прадуктаў гладкае цеста. Раскачаць на 2 см таўшчыні, выразаць квадрацікі, у сярэдзіне іх класці па адной сліве і залепліваць цеста. Укінуць клёцкі ў вар і варыць 5 мінут на малым агні ў салонай вадзе. Цёртую булку падсмажыць у 1/4 кубка масла, пакачаць у ёй клёцкі і пасыпаць цукровай пудрай.

СТРУЦЕЛЬ З ЯБЛЫКАМІ

На 3/4 фунта мукі ўзяць 5 лыжак масла, 3 фунты яблыкаў, 1/2 кубка цертай булкі, 1/4 кубка разынак, 1/2 кубка цукру, крыху солі і вады.

Насыпаць муку на дошку, зрабіць пасярэдзіне ямку, уліць крыху летняй вады, дадаць 2 лыжкі масла, крыху пасалаць. Зрабіць цеста і качаць яго рукамі, пакуль аж не перастане клеіцца да рук. Цеста павінна застацца мяккае. Тады пакрыць яго цёплай пасудзінай і пакінуць на паўгадзіны. У той час абабраць яблыкі, парэзаць іх на тонкія скрылёчкі, падсмажыць цертую булку. Накрыць вялікі стол абрусом, абрус пасыпаць мукой, качалкай трохі раскачаць цеста на дошцы, потым расцягнуць яго рукамі, пакуль цеста не будзе празрыстае. Палавіну цеста пасыпаць яблыкамі, разынкамі і цукрам. Другую палавіну цеста толькі спырскаць маслам. Цэлае цеста скруціць, пацягнуўшы абрус. Палажыць на змазаную бляху і пячы каля 3/4 гадзіны ў 350°. Як спячэцца, пакроіць на лусты, злажыць у міску і пасыпаць цукровай пудрай.

Гаспадыня

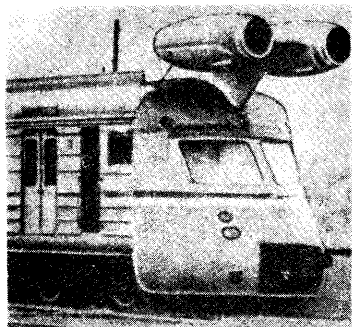

Вагон-лакаматыў на рэактыўнай цязе зроблены і праходзіць выпрабаванне на шматлікіх участках чыгункі Савецкага Саюза. На вагоне ўстаноўлены рухавік з самалёта Як—40, які дазваляе набраць хуткасць больш чым 250 кіламетраў у гадзіну. Дзякуючы спецыяльнай канструкцыі рухавіка газавы паток утрымлівае вагон у каляіне.

Ці ведаеце, што...

...жыхары Польшчы купляюць каля 800 тысяч веласіпедаў і 120 тысяч матаролераў у год?

...у Палацы культуры і навукі ў Варшаве навучаецца або працуе больш 25 тысяч асоб?

...дагэтуляшні падлік моў склаў суму каля 2 500?

...у нашай краіне дзейнічае зараз 34 тысячы гурткоў ЗМВ і 5 500 секцыяў ЛЗС? (ця)

БЕЛАРУСКІЯ КНІГІ

Кнігарня імпартных выданняў у Беластоку, вул. Кілінскага 10 мае ў продажы наступныя кнігі на беларускай мове:

Беларускія мастакі XIX стагоддзя, 1971, стар. 112, цана 13 зл. 10 гр.

Пра беларускае выяўленчае мастацтва XIX стагоддзя вядома нам не вельмі многа, даследаванні па гэтую тэму паяўляліся даволі рэдка. Уданым выданнем, якое дае магчымасць папоўніць і паглыбіць нашыя веды па гісторыі беларускага мастацтва, і з'яўляецца гэты зборнік артыкулаў пра Я. Дамеля, І. Аляшкевіча, Я. Сухадольскага, В. Ваньковіча, І. Хруцкага, В. Дмахоўскага, К. Альхімовіча, А. Гараўскага, М. Сілівановіча і іншых мастакоў, якіх творчасць склала багатую старонку ў шматвяковай гісторыі беларускага выяўленчага мастацтва. Выданне багата ілюстравана рэпрадукцыямі.

Беларускія народныя песні, т. І., сабраў і ўпарадкаваў Рыгор Шырма, 1971, 100 песень, цана 36 зл. 20 гр.

Адно з чарговых выданняў прац нестара беларускага песеннага мастацтва, заслужанага артыста СССР — Рыгора Раманавіча Шырмы, якому сёлета споўнілася 80 год працавітага і плённага жыцця. Першы том гэтага выдання адкрываецца папулярнай на Беласточчыне беларускай народнай песняй на словы К. Буйла «Люблю наш край». Кожная са ста змешчаных у томе песень мае старанна апрацаваныя ноты. Гэты і наступныя тамы, якія неўзабаве будуць паяўляцца, асабліва рэкамендуем набыць школам пачатковым і сярэднім, а таксама гурткам, пры якіх існуюць харавыя калектывы. Гэтае выданне — невычэрпная крыніца каштоўных пазіцый для хору.

Семашкевіч Р. М., Беларускі літаратурна - грамадскі рух у Пецярбургзе, 1971, стар. 136, цана 5 зл. 40 гр.

Цікавае і каштоўнае навуковае даследаванне пра фарміраванне, а затым актыўную дзейнасць беларускай інтэлігенцыі ў Пецярбурзе ў другой палавіне XIX і пачатку XX стагоддзяў. Упершыню публікуецца шэраг новых матэрыялаў пра беларускі часопіс «Гоман», дзейнасць А. Гурыновіча, Я. Купалы і іншых прадстаўнікоў тагачаснай беларускай творчай інтэлігенцыі.

Рэкамендуем усім, хто цікавіцца гісторыяй беларускай літаратуры.

Сцяцко П. У., Народная лексіка і словатварэнне, 1972, стар. 288, цана 15 зл. 70 гр.

Навуковае даследаванне, прысвечанае назвам жылых і гаспадарчых будынкаў, іх абсталявання, прыладаў працы і рэчаў штодзённага побыту насельніцтва Зельвеншчыны.

Рэкамендуем лінгвістам, якія займаюцца вывучэннем славянскіх моваў.

Колас Якуб, Сымон-музыка, 1972, стар. 256, цана 13 зл. 20 гр.

Элегантнае малафарматнае выданне вядомай паэмы класіка беларускай літаратуры з дасканалымі графічнымі аздобамі мастака Б. Заборава.

Рэкамендуем усім любіцелям беларускай літаратуры.

Кнігарня імпартных выданняў у Беластоку ахвотна высылае кнігі за паштовым заліччэннем. Запатрабаванні трэба накіроўваць па адрасу:

„Dom Książki", Białystok, ul. Kilińskiego 10. (мг)

В. Розін, Л. Сідараў

Таварыш „Філбі"

Таварыш Філбі яўна скромнічаў. Так, напрыклад, ён нічога не сказаў пра свой непасрэдны ўклад у справу барацьбы супраць фашысцкіх прыгнятальнікаў. Але яго калегі расказалі нам, што работа Кіма Філбі дапамагла абясшкодзіць многіх нямецкіх разведчыкаў, якія закідваліся як на тэрыторыю Англіі, так і ў Савецкі Саюз. Ён таксама перадаў першыя даныя аб намеры фашыстаў выкарыстаць на савецкім фронце новыя віды баявой тэхнікі. Работа Філбі дапамагла выратаваць тысячы жыццяў савецкіх людзей.

— А якім чынам праходзіла ваша служба непасрэдна ў англійскай разведцы?

— Я пайшоў уверх па службовай лесвіцы. Праз год я ўжо быў намеснікам начальніка аднаго з аддзелаў МІ—6.

— Заходняя прэса адзначала, што ваша хуткае прасоўванне было звязана з зусім рэдкімі данымі — вы лепш за іншых стралялі, вызначаліся жалезнай вытрымкай і, што, відаць, таксама важна, валодалі ўменнем прыцягваць да сябе людзей. Ці праўда гэта?

— Ну, мне меркаваць аб гэтым цяжка, але справы пайшлі добра, хоць усё было зусім не проста. Я хадзіў на вастрыі нажа, кожная сустрэча з сувязным з Цэнтра была звязана для мяне з вялікай рызыкай.

Я спецыялізуюся на падрыўной рабоце супраць камуністычных краін, станаўлюся экспертам у гэтай справе. І калі ў 1944 годзе мяне назначаюць начальнікам цэнтральнага ў сакрэтнай службе аддзела па барацьбе з СССР і міжнародным камуністычным рухам, ніхто не здзіўляўся. Аддзел коратка называлі антыкамуністычнай службай. Вы можаце сабе ўявіць, якую інфармацыю я меў магчымасць накіроўваць у Маскву.

— Таварыш Кім, заходняя прэса сцвярджае, што вы былі трэцяй па важнасці асобай у брытанскай сакрэтнай службе і што, выходзячы з вашых здольнасцей і імклівага росту, вы непазбежна павінны былі ўзначаліць усю брытанскую сакрэтную службу. Ці не так?

—Я спраўляўся са сваімі абавязкамі, мною былі задаволены. У 1946 годзе мяне ўзнагародзілі ордэнам Брытанскай імперыі.

Кім Філбі ўспамінае затым пра турэцкі перыяд. У пачатку лета 1947 года ён у якасці рэзідэнта англійскай сакрэтнай службы адправіўся «пад дахам» дыпламата ў Стамбул. Тады гэта быў важнейшы ўчастак работы. Разведвальныя службы заходніх краін сканцэнтравалі тут, у непасрэднай блізкасці ад граніцы з Савецкім Саюзам, Балгарыяй і іншымі сацыялістычнымі краінамі, лепшыя сілы. Стамбул стаў для разведкі цэнтрам «халоднай вайны».

Кім Філбі развівае кіпучую дзейнасць, часта па заданнях з Лондана для арганізацыі ўсялякіх «акцый» наведваецца да савецка-турэцкай граніцы ў раёне Арарата. Аб'ектам назірання яго людзей з'яўляюцца караблі, што праходзяць цераз Басфор. У Стамбуле, гэтым гіганце, «горадзе 500 мячэцяў», плятуцца складаныя карункі палітычных інтрыг, змоў. Праз Кіма Філбі праходзяць вялізны паток каштоўнейшай інфармацыі аб рабоце англаамерыканскіх службаў з тэрыторыі гэтай краіны супраць Савецкага Саюза. Усё, што мае цікавасць для савецкай разведкі, што важна для ўмацавання бяспекі лагера сацыялізму, неадкладна перапраўляецца ў Маскву. Кіму Філбі даводзіцца працаваць па дваццаць чатыры гадзіны ў суткі.

— Джэймсу Бонду было лягчэй, — смяецца ён. — Як добра ў раманах майго старога сябра Яна Флемінга: у Бонда толькі і было клопатаў, што вясёлыя святы ды любоўныя інтрыжкі.

— Вы ведалі і Флемінга?

— Вядома. Ён жа таксама працаваў у сакрэтнай службе, займаючы пасаду памочніка дырэктара ваенна-марской разведкі. У разведцы ж працаваў і Грэм Грын, таксама мой калега таго часу. Сёння ён вялікі і паважаны пісьменнік.

Кім Філбі паказвае на адну з паліц. Яна застаўлена рознымі выданнямі грынаўскіх раманаў.

— Калі ўжо зайшла гутарка пра пісьменнікаў, можа, таварыш Кім, вы адкрыеце нам сакрэт і сваіх літаратурных густаў?

— Гэта вялікае пытанне, — гаворыць ён, — я вымушан назваць вельмі шмат іменаў. Тут Дзікенс і Талстой, Дастаеўскі і Бальзак, Тургенеў і Чэхаў. З сучасных пісьменнікаў, акрамя Грына,

ТРЫБУНА чытачоў

СЕЛЬГАСГУРТКІ І ДФЗ

Шмат нявыкарыстаных рэзерваў існуе ў сельскай гаспадарцы Гайнаўшчыны. Перш за ўсё трэба належна выкарыстаць дзяржаўны фонд зямлі. Частку яго апрацоўваюць індывідуальныя сяляне, спулдзельні прадукцыйныя і ПГР-ы, а таксама сельскагаспадарчыя гурткі. І так сельгасгурток у Ставішчах апрацоўвае 357 га, у Палічнай 253 га, у Іванках 239 га, у Навасадах 76 га і г.д. Усе 10 сельгасгурткоў працуюць на 1211 га зямельных угоддзяў.

Нягледзячы на тое, што землі гэтыя невысокай якасці, ураджаі аднак добрыя, таму, што сельгасгурткі ў сярэднім даюць па 210 кг НПК на 1 гектар. Ва ўсіх гуртках збожжа ў сярэднім дало па 29 цэнтнераў з 1 га. Сельгасгурткі з дзяржаўнага фонду зямлі прададуць дзяржаве 7.200 цэнтнераў збожжа.

Восенню сельгасгурткі на дзяржаўным фондзе зямлі засеюць 547 га жыта і 13 га пшаніцы.

В. Назарук, Гайнаўка

ПАРНАСік
ЧЫТАЛЬНІЦКАЯ ЛІТСУПОЛКА НА НЕГАРАНТАВАНЫХ ПАЯХ

«ЧАМУ?»

Сёння, не вяліка дзіва,
Ў вёсках люд жыве шчасліва.
Дабрабыт пануе, й лад,
Хоць з Івана ўзяць прыклад.
У Івана род такі:
Калісь былі батракі.
З роду ў род ў паноў, ў няволі
Хлебанулі злое долі.
Лепша доля у Івана,
Мала гнаты гнуў на пана.
Надышоў час і пара —
Пан ўлятучыўся з двара.
Вось таму й батрак Іван
сам сабою стаўся пан.
Не на жарты, не для формы
Атрымаў зямлю з рэформы,
Змураваў уласну хату,
Зажыў вольна і багата.
Усё ў Івана шыта-крыта,
Жонка Надзя працавіта.
Апранаецца па модзе,
Ўсё купаецца ў выгодзе.
Іх сыночкі, як дубочкі,
Палявыя краскі-дочкі.
У дастатку, без бяды
Плаўна-спраўна йдуць гады.
Час ляціць ў шчаслівай долі,
Не брак гумару ніколі.
Нат ў пахмурны дні, ці ў буры
Градам сыплюць каламбуры.
Іван, Надзя, сыны й дочкі,
Без засечкі, без адстрочкі.
На жыццё Івана ўзор
Жыве сёння двор у двор.
Хата ў хату, ўсё сяло
І багата й весяло.
Бо прышла шчаслівa эра,
Бо паноў ўзяла халера.

Міхась Красоўскі, Малынка

любіў Стэйнбека. Аднак тое, што ён напісаў пра В'етнам, мне незразумела. Я шчаслівы, што большую частку кніг, якія я ўсё жыццё збіраў, мне ўдалося прывезці ў Маскву, і яны цяпер са мною.

— Калі вы не супраць, вернемся да разведкі, — просім мы.

— З 1949 па 1951 год я ўзначальваў місію сувязі англійскай разведкі ў Вашынгтоне. Задачы па сувязі паміж дзвюма разведвальнымі службамі былі толькі знешнім бокам маёй дзейнасці. Мне было даручана Лонданам, з аднаго боку, кансультаваць ЦРУ, па магчымасці накіроўваць гэту ў той час яшчэ маладую ўстанову. З другога боку, перада мною стала вельмі далікатная задача абароны брытанскай сакрэтнай службы ад ЦРУ, якое праяўляла відавочны намер праглынуць свайго саюзніка. Я апынуўся ў логаве амерыканскай разведкі. Менавіта ў гэты перыяд у мяне наладзіліся моцныя сувязі і з Аленам Далесам, і з цяперашнім дырэктарам ЦРУ Рычардам Хелмсам, і з Эдгарам Гуверам, кіраўніком ФБР.

— Ці не маглі б вы, таварыш Кім, хоць бы коратка ахарактарызаваць гэту эліту амерыканскай разведкі?

(Працяг будзе)

УРАЧЫСТЫ КАСЦЁР

Гарцэры з Грэдалёў, што на Бельшчыне, вечарам 22 ліпеня за вёскаю на спартыўным пляцы арганізавалі касцёр. На гэтае ўрачыстае мерапрыемства запрасілі яны жыхароў сваёй вёскі. Дэкламатарскімі і харавымі выступленнямі адзначылі яны 28-ую гадавіну Народнай Польшчы.

Наглядальнік

§ Кансультацыя ЮРЫСТА

ПЫТАННЕ. Спадчына была падзелена дзевяць год таму назад. Мне прыпадала ў выніку падзелу палавіна прысядзібнага ўчастка, на якой стаіць старая стадола. Я атрымаў дазвол на пабудову новай стадолы і навазіў будаўлянага матэрыялу, аднак наследнік, якому прыпала ў падзеле другая частка прысядзібнага ўчастка, выступіў у суд з патрабаваннем, каб суд забараніў мне будову. Ён сцвярджае, што падзел фактычны спадчыны няважны, а судовага падзелу не было, таму цэлы прысядзібны ўчастак з'яўляецца супольнай уласнасцю маёй і яго і я без яго дазволу не маю права будавацца. Ці можа ён мне забараніць будавацца?

АДКАЗ: Сцвярджэнне, што цэлы ўчастак з'яўляецца супольнай уласнасцю спадчыннікаў, а фактычны падзел яго не мае праўнага значэння — правільнае. Важны падзел можа быць праведзены толькі праз суд або ўмовай натарыяльнай. Аднак, нягледзячы на гэта, ваш праціўнік не можа вам забараніць будавацца. Ён мог бы забараніць будаваць на частцы, якая знаходзіцца ў яго карыстанні. Ён не мае ніякіх праўных падстаў забараніць будавацца на частцы, якая знаходзіцца ў вашым карыстанні, паколькі вы з'яўляецеся саўладальнікам цэлага ўчастка і маеце да ўсяго ўчастка такое самае права, як і ён.

Дарагое Сэрцайка!

Жыву я ў горадзе. Споўнілася мне ўжо 15 год. Нядаўна мне прышлося пабываць за граніцай. На гэтую цікавую экскурсію выбралася я з бацькамі. Было цудоўна. Убачыла многа, ды і паглыбіла практычна французскую мову, якой вучылася дома. Але не аб гэтым хачу пісаць. Будучы за граніцай, я пазнаёмілася з хлопцам, які там пражывае. Спадабаўся мне вельмі. Ён ветлівы, прыстойны. Яму таксама столькі год, як і мне. Там хадзіў ён след у след за мною, гаварыў усё кампліменты, ды не толькі, былі і сур'ёзныя, талковыя размовы. Ён быў, так сказаць, як бы маім праваднікам. Размаўлялі мы пафранцузску. У канцы маёй пабыўкі я падарыла яму слоўнік, каб навучыўся польскай мове, бо ён нават на развітанне сказаў, што пакахаў мяне і што будзе пісаць, хто ведае, мо нават пажэнімся. Цяпер я дома ўсё думаю пра гэтага хлопца, чакаю лістаў. А ён, як абяцаў, піша. Не раз мару аб тым, каб у будучыні быць з ім разам.

Цікава, Сэрцайка, што ты аб гэтым скажаш, ці сапраўды варта марыць?

Люся з Б.

Люся! Чаму не, марыць можна, але лічыць на гэта не варта. Вам толькі па 15 год, ды і жывеце далёка, далёка адзін ад другога. Хоць цяпер граніца не з'яўляецца вялікай перашкодай, як гаворыць прымаўка, «гара з гарой не зыдзецца, а чалавек з чалавекам можа». Але вясці карэспандэнцыю напэўна варта. Такая карэспандэнцыя і пашырыць твае веды аб гэтым далёкім краі і будзе дасканаліць тваю французскую мову. Не ў тым жа справа, каб зараз думаць аб жаніцьбе, але можна памарыць, што ў будучыні, калі б ваша карэспандэнцыя паглыблялася, можаце паехаць адзін да другога, многа новага ўбачыць. Мець добрых цікавых сяброў сапраўды варта.

Жадаю цікавых і прыемных лістаў.

Сэрцайка

Гайнаўка. Гандлёвы павільён пры вул. Бельскай, перададзены нядаўна ў карыстанне ВСС.

Фота Я. Цялушэцкага

НА АЎТОБУСНЫХ ПРЫПЫНКАХ ПА-РОЗНАМУ...

Цяжка сустрэць чалавека, якому б хоць раз не прыйшлося падарожнічаць пэкаэсаўскім аўтобусам. Гэтым масавым сродкам сучаснай камунікацыі можна пад'ехаць амаль у кожны куток Беласточчыны, хаця не ў кожную яшчэ вёску прывядзе праязная дарога. Бывае і так, што да аўтобуснага прыпынку трэба падыйсці добры кавалак дарогі і там пачакаць аўтобуса...

Пачакаць на прыпынку доўга ці мала — у залежнасці ад дысцыпліны машыны і дарожнай пагоды. На прыпынка гэтых, дзякуючы намаганням народнай улады, як грыбы, выраслі беленькія бетонныя будкі з шырокім дашкам, дзвярыма і па-гарадскому вялікімі вокнамі. Далі яны падарожным прытулак ад ветру і мяцеліцы, ды і дождж з таго часу перастаў ужо ліць за каўнер.

Задавальненне, а перш за ўсё тых, што жывуць далей ад шасейнай дарогі, несумненна было вялікае. Адна толькі дробная справа гэтых культурна-сацыяльных прыбыткаў засталася нявырашанай, хто мае даглядаць і сачыць за парадкам на прыпынках, калі ў чыстым полі не відаць ніводнай сялібы з жывымі людзьмі, а бліжэйшая вёска схавалася за ўзгоркам ці пералескам? А мо трэба было б даручыць гэты надзор дарожнаму сторажу?

Як выглядаюць гэтыя будынкі ў некалькі год пасля пабудовы? Трэба прызнаць, што хаця іх аднолькава будавалі, то выглядаюць яны цяпер па-рознаму. Можна сустрэць на трасах нашых дарог прыпынкі, якія вабяць вока чысцінёй і парадкам. Пасаджаныя і дагледжаныя вясенне-летняй парою кветкі сведчаць аб высокім узроўні культуры гэтага асяроддзя.

На жаль, бывае і наадварот. Стаяць толькі рэбры такога прыстанка з абшарпанай столлю і сквазняком, які прабірае косці праз былыя вокны і дзверы. Куды яны падзеліся разам з рамамі — цяжка сказаць напэўна, спатрэбіліся нейкай прыватнай ініцыятыве.

На сценах, якія пакуль што яшчэ стаяць, можна прачытаць рыльцом вырытыя імёны і клічкі сардэчных тайнаў са стрэламі Амура, або і зусім парнаграфічную творчасць кароткага зместу.

Такое становішча корміць стыдам не толькі карыстаючыхся з прыпынку сумленных падарожных, але часткова і багатыя сельскагаспадарчыя арганізацыі, якімі ў даным выпадку з'яўляюцца КР і сельскагаспадарчы калектыў, размешчаны не вельмі далёка па адной і па другой старане шасейнай дарогі.

А мо паспрабаваць яшчэ адрамантаваць гэты прыпынак, а хуліганскія ўчынкі адзінак больш не паўторацца? А пакуль што аўтобусы як на злосць затрымліваюцца перад абшабраваным прыстанкам, каб пасажыры, якія едуць далей, маглі ўбачыць, як не трэба нішчыць аб'екту супольнага карыстання...

Пра які прыпынак, між іншым, ідзе гутарка — чытачы напэўна здагадаюцца.

У. Шкляpук

Басейн у Кляшчэлях. Павятовы аддзел ТПД у Гайнаўцы арганізаваў тут курсы плавання для дзяцей.

Фота Я. Цялушэцкага

СУСТРЭЧА

Нядаўна ў падставовай школе № 6 у Беластоку адбылася сустрэча моладзі з калоніі з прадстаўнікамі гуртка ЗБоВіД з пасёлка 1000-годдзя. Збавідаўцы расказалі школьнікам аб утварэнні, ролі і значэнні ПКВН, аб станаўленні народнай улады ў Польшчы і барацьбе з падполлем. Затым адбылася мастацкая частка ў выкананні дзяцей з калоніі, якія спявалі ў асноўным песні партызанскія і вайсковыя.

Васіль Петручук, Беласток

КІНО

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Кляшчэлі

„W królewstwie ducha gór” (jugosł.), 22—23. „Rycerz szklanego ekranu” (węgierski), 24—25. „Zbrodnia i kara” (radz.), 26—27.

Нарва

„Godziny nadziei” (polski), „Spojrzenie na wrzesień” (polski), 23—27.

Чыжы

„Kto śpiewa nie grzeszy” (węgierski), „Na torze czeka morderca” (czeski), 23—27.

Дубічы Царкоўныя

„Film o miłości” (węgierski), „Kapitan Korda” (czeski), 23—27.

Арэшкава

„Zabójstwo inżyniera Czarta” (czeski), „Sklep z modelkami” (angl.), 26—27.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі

„Bicz Boży” (polski), „Cisza! Na sali operacja” (radz.), 23—27.

Орля

„Lala” (polski), „Tajemnice Kaliakry” (bułg.), 23—27.

Райск

„Cyrk straceńców” (USA), „I znów skaczę przez kałużę” (czeski), 23—27.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі

„Profesor zbrodni” (węgierski), 22—23. „Wiem, że jesteś mordercą” (czeski), 24—25. „Szerokiej drogi kochanie” (polski), 26—27.

Шудзялава

„Cytadela odpowie” (rumuński), „Horyzont” (czeski), 23—27.

Янаў

„Kupujemy wóz strażacki” (NRD), 23—27.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Нурэц

„Dzwon admirała” (angl.), 22—23. „Kodyn” (rumuński), 24—25. „Nie można żyć we troje” (angl.), 26—27.

Мельнік

„Koniec agenta W4C” (czeski), 22—23. „Adolf” (franc.), 24—25. „Przyjęcie” (rumuński), 26—27.

Мілейчыцы

„Ostatni termin” (USA), 22—23. „Podróż nie z tej ziemi” (węgierski), 24—25. „Nie można żyć we troje” (angl.), 26—27.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Сухаволя

„Życie rodzinne” (polski), „Najlepsza kobieta mojego życia” (czeski), 23—27.

Новы Двор

„Południk zero” (polski), „Wydra pana Grahama” (angl.), 23—27.

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 2-10-33, centrala 2-32-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch” Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch” Warszawa, ul. Wronia 23. Nr konta PKO 1-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch” Warszawa, ul. Wronia 23.

BZGraf. Nakład 5.231 T-3

НІЎКА

З румынскай

ДЫЯЛОГ

У рэстаране за столікам сядзяць двое, назавем іх Кастусём і Андрэем. На стале бутэлька з півам.

— Андрэй, дружа, рад цябе бачыць! Як справы? Дзе ты збіраешся правесці водпуск?

— Паглядзім, я яшчэ не вырашыў. А ты?

— У гэтым годзе я маю намер адпачыць шыкарна! Пабываю з усёй сям'ёй ля мора, у гарах, а потым — экскурсія па ўсёй краіне! Вазьму з сабой і старых! Усіх чатырох! Усяго дванаццаць чалавек!

— Ого, гэта будзе каштаваць не мала грошыкаў!

— Нічога, вытрымаю! Я атрымаў прэмію. Пятнаццаць тысяч!

— Не можа быць!

— За рацпрапанову... Што з табой? Табе дрэнна?

— Глупства, Косця. Горача, ды і гэтае піва! Наогул, ты малайчына!

— А ты?

— Што я?

— А ты што збіраешся рабіць у час водпуску?

— Паедзем і мы куды-небудзь. Толькі ўчацвярых. Старых не возьмем. Ні маіх, ні жонкі.

— Чаму ж?

— Месц у «Фіяце» не хопіць.

— У якім «Фіяце»?

— У маім. Ды вось ён (паказвае праз акно рэстарана).

— Няўжо? Як табе гэта ўдалося?

— Вельмі проста! Эканоміў, збіраў у ашчаднай касе і вось... купіў. Што з табой, табе дрэнна?

— Не, нічога, усё ў парадку...

— Мне выдалася, што ты скрыпнуў зубамі...

— Кажу табе, нічога са мной не здарылася. Проста горача ды і гэтае піва... Значыць, у цябе «Фіят»? Падумаць толькі... Добра, паглядзім, ці сапраўды ты мне сябар...

— Гэта значыць?

— Пакінь сваіх дзяцей дома і замест іх вазьмі ў машыну мяне з жонкай.

— Дык ты ж гаварыў, што едзеш усёй сям'ёй, дванаццаць душ...

— Дзе там!..

— А рацпрапанова?

— Глупства...

— Ведаеш, ты цудоўны! Значыць, ніякай прэміі не было? І ўсё гэта прыдумаў, каб пазлаваць мяне?

— Ты не круці. Адказвай, бярэш нас з сабой ці не?

— Вядома, бяру! У поездзе хопіць месца для ўсіх!

— Не ў поездзе, а ў «Фіяце»?

— У якім «Фіяце»?

— Ну, як жа ў якім? Вось у гэтым (паказвае ў акно).

— Адкуль мне ведаць, чый ён?

— Ці ж ён не твой?

— Нічога падобнага!

(Сябры радасна абнімаюцца).

Садзі Рудзяну

Без слоў.

ШТО БУДЗЕ ПІЦЬ

Лектар, які чытаў лекцыю аб шкодзе алкаголю, гаварыў:

— Уявіце сабе, што перада мной стаяць бочка з півам і бочка з вадой. У гэты час з'яўляецца асёл. Што ён будзе піць?

— Ваду, — пачуўся адказ.

— А чаму менавіта ваду?

— Дык ён жа асёл...

ХТО ЧЫТАЎ

— Сябры мае! — звярнуўся пастар да прыхаджан. — Сёння я буду гаварыць аб ілгунах. Хто з вас чытаў псалм 69-ы ад Мацея?

Падняўся лес рук.

— Вось і цудоўна! — уцешыўся свяшчэннаслужыцель. — Паколькі такі псалм наогул не існуе, казанне ўсім пойдзе ў карысць.

У ШПІТАЛІ

У шпіталь уносяць чалавека з прабітай галавою. Сястра, спешна выпісваючы медыцынскую карту, пытае:

— Імя?

— Кастусь Кучаравы.

— Жанаты?

— Не. Аўтамабільная катастрофа.

СЫН І БАЦЬКА

— Глядзі, тату, самалёт ляціць!

— Добра, толькі рукамі не датыкай.

АБ'ЯВА Ў МАГАЗІНЕ

«Прадметы, купленыя вашым мужам самастойна, могуць быць абменены па аўторках ад 10 да 12 гадзін».

Гэты малы далёка пойдзе.

ПРАФЕСІЯ

Муж і жонка збіраюцца ў госці.

— Цяпер, даражэнькі, ты павінен забыць пра сваю прафесію.

— Як жа я павінен сябе паводзіць?

— Перастаць мацаць пульс у кожнага, хто падае табе руку.

НА СТАДЫЁНЕ

— Зірні, Кастусь, вось у таго бегуна з чырвонай хусткай на плячы, памойму, усе шансы на перамогу...

— Магчыма, але гэта ў яго не хустка, а язык...

НА ТРЫБУНЕ

Прамоўца з крамяным настроем
Б'е ў грудзі: «Падвоім!
Патроім!..»
...Аж пяць рабрын паламаў,
Пакуль пытанне ўзнімаў.

Васіль Зуёнак

Навічок

У РЭСТАРАНЕ

— Ты чаму так часта пазіраеш на гадзіннік?

— Урач загадаў перастаць піць, пакуль не позна.

* * *

У парыжскім бары адзін з наведвальнікаў п'е чарку за чаркай. Сусед гаворыць яму:

— А вы не ведаеце, што паводле статыстыкі штогод два мільёны французаў памірае ад алкаголю?

— Магчыма, але мяне гэта не хвалюе. Я англічанін.

* * *

На другі дзень пасля сяброўскай вечарынкі Антон апамятаўся ў бальніцы, захутаны ў бінты з галавы да пят.

— Што здарылася? — пытае ён спалоханы.

— Не памятаеш? — здзіўляецца сябар. — Ты пад поўнач расчыніў акно і, звяртаючыся да нас, сказаў: «Хлопцы, паглядзіце, я зараз палячу, як матылёк!»

— І вы мяне не спынілі? — крычыць параненны.

— А навошта ж? Мы сапраўды верылі, што ты можаш лятаць!

ЧАМУ

— Не разумею, чаму гэты мужчына выкінуў мяне з дому, калі я пацалаваў яго кухарку.

— Ведаеш, яго жонка сама гатуе абеды.

ВАЛОЎ З'ЕЎ

Калісьці селянін прадаваў на кірмашы валоў. Далі яму за іх сто рублёў адной паперкай. Палажыў ён яе паміж блінамі. Хадзіўхадзіў па кірмашы ды і сеў паабедаць. Выняў бліны, пачаў есці. Даядае, бачыць — у руках застаўся толькі кавалачак сторублёўкі. Ён як закрычыць на ўвесь кірмаш:

— Людзі добрыя! Ратуйце! Я валоў з'еў!

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Надзі, Ірэны, Валі, Рэні, Алі, Лілі, Басі, Гені і Олька з Фальваркаў Тыльвіцкіх Беластоцкага павету змяшчаем песню

Dobra miłość

słowa: Kazimierz Szemioth
muzyka: Janusz Kępski

Dobra miłość między nami,
tak delikatna jak aksamit,
taka piękna jak witraże,
prowadzi marzeń ogrodami.

Wiodą nas jej ślady w posiwiałe sady,
pól rozległy bezkres, gdzie nie kłamie serce.
Ale już odchodzi ten dzień, co ją zrodził,
już go los odmienił, przysłoniły cienie.

Tak bardzo bym chciała raz jeszcze usłyszeć
pulsującą ciszę, która nas jednała,
która nas uczyła, jak przywołać miłość,
jak z jej rąk wywróżyć, czy zostanie dłużej...

Dobra miłość między nami,
Czy oprócz ciebie ktoś ją da mi?
Taką czułą, taką wierną,
kto znajdzie perły między łzami?

Kto dotykiem dłoni, każdy lęk przegoni?
Znów dziś mi się śniła nasza dobra miłość...

— Я ж прасіў цябе выпусціць шасі, а ты што зрабіў?

КУРЁЗЫ

МАРАФОНЕЦ НА МЫЛІЦАХ

«Неверагодным дасягненнем» назвала дацкая газета «Берлінгске тыдэндэ» вынікі, дасягнутыя Фрыдрыхам Бергам у марафонскім забегу па маршруту Капенгаген — Эльсінор — Капенгаген. Дыстанцыю ў 100 кіламетраў Берг прайшоў за 22 гадзіны 45 мінут. Вынік гэты нядрэнны, калі ўлічыць, што «спартсмен» без абедзвюх ног і ішоў на мыліцах.

ДАЛОЎ ГАЛЬШТУК!

Пераважная большасць мужчын у Чэхаславакіі лічыць гальштук нязручнай часткай адзення. Такі вывад зрабілі спецыялісты на аснове апытання, што праведзена навукова-даследчым тэкстыльным інстытутам у горадзе Ліберэц. 85 працэнтаў апытаных мужчын заявілі, што яны адчуваюць сябе лепш без гальштука.

ЯК У КІНО...

Герой многіх амерыканскіх фільмаў «вестэрнаў» — удалы каўбой, выдатны стралок і граза індзейцаў Буфало Біл з любой прычыны выхоплівае кольт і страляе. Дрэнны прыклад, заразлівы. Нядаўна ў адным з рэстаранаў горада Буфало сямідзесяцігадовы наведвальнік выхапіў пісталет і застрэліў мужчыну, які сядзеў за суседнім столікам. «Ён балбатаў вельмі гучна», — спакойна заявіў забойца паліцэйскім. Сапраўды, Фрэнк Уітфілд, як звалі забітага, гаварыў вельмі гучна — яго субяседнік быў глухаваты.

ПРОСІЦЬ ПРАБАЧЭННЯ

На тэлефонныя званкі сакратар-аўтамат манатонна адказвае: «Доктар у адпачынку. Доктар просіць прабачэння». Так у пачатку жніўня жыхар Сен-Мора (Францыя) абзваніў 18 доктараў, перш чым пачуў адказ жывога.

МІЖ НАМІ

Часам, каб лыжка дзёгцю не сапсавала бочкі мёду, дзёгаць падсалоджваюць.